

Obrana

Vodní záchranáři

V pohode na Pohode

Návrat z Afriky

Chemici balia kufre

ISSN 1336 - 1910

9 771336 191007

Spomíname, ďakujeme, nezabudneme

Ústredné oslavy 60. výročia SNP
Banská Bystrica 29. augusta 2004

AREÁL MÚZEA SNP

- 9,30 Slávnostný program Ozbrojených síl SR
Vojenský folklórny súbor Jánošík, Čestná stráž a vojenské hudby
- 11,00 Pietna spomienka a slávnostné zhromaždenie zástupcov 32 národov
a národností za účasti priamych účastníkov SNP

Foto TASR

NÁMESTIE SNP

- 9,00 Venujeme vám - slávnostný program Ozbrojených síl SR
Vojenský folklórny súbor Jánošík, Čestná stráž a vojenské hudby
- 15,00 Domov sú ruky, na ktorých smieš plakať - orchester a sólisti Štátnej opery v Banskej Bystrici
- 16,30 Krása, mladosť, poézia pohybu - galaprogram Lúčnice
- 18,15 Rytmus mladosti - hudobné skupiny Banda, Chiki Liki Tua a No Name
- 21,30 Ohňostroj

Obrana armáda

Dvojtyždenník Ministerstva obrany SR
Založený v Clevelande (USA) v roku 1914
Obnovený v Bratislave v roku 1993
Ročník XII, č. 15/2004
Do výroby zadané: 15. 7. 2004

Vydavateľ:
Ministerstvo obrany SR
vo Vydavateľskej a informačnej
agentúre KOD KaMO

Šéfredaktor:
Mgr. Pavol VITKO
Tel.: 0960 313 072, 0903 820 847

Zástupca šéfredaktora:
pplk. Mgr. Jozef MICHNICA
Tel.: 0960 312 980

Tajomníčka redakcie:
Milena SLEZÁKOVÁ
Tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520

Redaktori:
pplk. Milan ČIPKA, tel.: 0960 312 980
Jozef ŽIAK, tel.: 0960 312 984

Fotografi:
Peter DOVINA, Miroslav GYÜRÖSI
Tel.: 0960 312 395

Vedúca vydania a jazyková úprava:
PhDr. Zuzana KRÚTKA
Tel.: 0960 313 058

Grafická úprava:
Magnet Press, Slovakia

Adresa redakcie:
Dvojtyždenník Obrana-Armáda
VIA KOD KaMO
Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava
E-mail: slezakovam@mod.gov.sk
www.mod.gov.sk, www.mosr.sk

Rozširuje:
Magnet Press, Slovakia
Mediaprint Kapa, PoNS

**Distribúciu a predplatné
pre SR zabezpečuje:**
MAGNET PRESS, SLOVAKIA, s. r. o.
Šustekova 8, 851 04 Bratislava - Petržalka
Korešpondencia: P. O. Box 17
850 05 Bratislava
Tel./fax: 02/6720 1931-33 – predplatné
E-mail: predplatne@press.sk
knihy@press.sk
www.press.sk

Tlač:
Kasico, a.s.
Beckovská 38, 823 61 Bratislava
Tel.: 02/48 20 96 33, Fax: 02/43 63 13 12
E-mail: marketing@kasico.sk
www.kasico.sk

Nevyžiadaná a uverejnený obrazový
materiál a rukopisy nevraciam.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93
ISSN: 1336-2910

OBSAH

Chemici pomaly
balia kufre 4 – 5

JUDr. M. Michalík: Poľaviť
je neprípustné 6

Bratislavská posádka
pod drobnohľadom 7

Partneri v NATO 8

V Kosove oceňovali 9

Predstavujeme
krajiny aliancie 10 – 11

Technika – Drobníčky 12 – 13

Russian Expo Arms 2004 .. 14 – 17

Slávne zbrane:
Messerschmidt Emil 20

História: Francúzsky plukovník
Matej Polerecký 21

Lúčenie s africkou Eritreou 22

Vodní záchranári 23

Po stopách M. R. Štefánika 24

Národná vojenská púť 25

Analýza: Bezpečnostná politika
Spojeného kráľovstva 26

Vyzbrojovanie OS SR 27

Vojaci na olympiádu 28

Kronika rezortu obrany 29

Východná po päťdesiaty raz 30

Bažant Pohoda 2004 31

Z útvarov 32

Oddych 33 – 34

Súťaž 35

Fotografia na titulnej strane:

Desiatnici Viliam Červenák a Roman
Gerasimov na nedávnom vyvedení súčastí
prešovskej mechanizovanej brigády
vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť

Editoriál

Človeka z rezortu, ktorý dovolenkuje
na Slovensku, nemôžu nepotešiť pozitív-
ne stopy vojakov, čo zanechali aj na
miestach, kde by ste to ani nečakali.
Napríklad, keď v Múzeu liptovskej dedi-
ny v Pribyline začne vysokoškolač a dob-
rovoľný sprievodca Juraj Cholvadt roz-
právať o tom, ako tu ich Spoločnosť pri
Považskej lesnej železnici v spolupráci
s vedením múzea sprevádzkuje z origi-
nálnych koľajníc, lokomotív a vagónikov
850-metrovú úzkokoľajku. Jedným
dychom turistom vysvetľuje, že technic-
kú pamiatku, ktorá viedla z Liptovského
Hrádku do Staníkova, by pred zlodejmi
„starého železa“ nezachránili, nebyť
veľkej pomoci vojakov a ich ťažkej pre-
pravnej techniky a mechanizmov.

S takouto stopou typu „dobré sa chvá-
li samo“ sa oddychujúci dovolenár
môže stretnúť aj v novinách. Napríklad,
keď si prečíta článok o snúbencoch, kaja-
károch a olympionikoch, Marcelle Erba-
novej z Piešťan a Michaelovi Kolganovi
z Izraela, ktorí trénujú okrem Slňavy aj
na izraelskom Galilejskom jazere pod
Golanskými výšinami a neboja sa,
pretože: „Stráži nás tam sto Slovákov
v misii UN, ktorých sme už aj boli poz-
rieť.“ No a v tom istom SME z 19. júla
v článku Vojenské letisko dobyla muzika
možno čítať len superlatívy o hudobnom
festivale Bažant Pohoda, ktorý sa na plo-
che letiska mohol uskutočniť vďaka
ústretoivosti vedenia rezortu obrany. Čo
vyše 20-tisíc návštevníkov nepochybne
ocenilo aj bez rezortnej samochvály.

A čo ďalší dovolenári, ktorí sa zaba-
vili na kultúrno-regrutačných poduja-
tiach, ktoré sa v lete pod koordinačnou
taktovkou Vydavateľskej a informačnej
agentúry MO SR uskutočnili trebárs
v rámci futbalového Memoriálu Jozefa
Kronera na Kysuciach v Staškove, či na
kúpaliskách v Podhájskej alebo Štúrove?
Nuž, aj to sú tie stopy, ktoré v tomto
občas oblačnom a občas prehriatom lete
spájajú vojakov s verejnosťou, a ktoré sa
v rámci prieskumov verejnej mienky svo-
jou časťou podieľajú na dôveryhodnosti
ozbrojených síl. Hoci, samozrejme, na
prvom mieste je dobrá práca našich
vojakov v Iraku, Afganistane a ďalších
misiách, ako aj doma. Prijemný zvyšok
letných dní!

Pavol VITKO, šéfredaktor

Chemici pomaly balia kufre

Pred necelými dvanástimi rokmi sa ešte v rámci bývalej federálnej armády chemici sťahovali zo stredočeských Lešian na Gemer, do Rimavskej Soboty. V nadchádzajúcich mesiacoch ich čaká ďalšie sťahovanie. Tentoraz len v rámci gemerského regiónu, do Rožňavy. Ale aj tak to bude znamenať určitý zásah do kolobehu života rodín mnohých profesionálnych vojakov. Napriek rozličným väzbám, ktoré časť z nich mala alebo získala počas svojho pôsobenia v Rimavskej Sobote, väčšina napokon uznáva, že v Rožňave ich čakajú výrazne lepšie pracovné podmienky pre činnosť práporu RCHBO.

Kapitán Július Kozma: V ubytovacej budove rožňavských kasární by mali nájsť svoj nový domov profesionálni chemici z Rimavskej Soboty

Priznáva to aj veliteľ práporu podplukovník Ivo Valušek. Rodák z Albrechtic u Českého Tešína dlhé roky pôsobil v spojovacích a rádiových útvaroch. Chemickému práporu velí len od začiatku mája. „Spočiatku ma mnohí starší príslušníci velenia útvaru presviedčali o tom, aké je pre chemikov výhodné zostať v Rimavskej Sobote. Keď som si ale prehliadol ponúkané priestory v Rožňave a porovnal ich s rimavskosobotskými, nemusel som dlho premýšľať. Do týchto objektov kasární sa v minulom období veľmi neinvestovalo a preto sú v takom neutešenom stave. Ich modernizácia a údržba by boli finančne oveľa náročnejšie ako v Rožňave. Navyše, v blízkosti Rimavskej Soboty abscentuje vhodný výcvikový priestor. V okolí Rožňavy je podľa prvých poznatkov možné tento problém pomerne rýchlo vyriešiť,“ porozprával nám veliteľ práporu.

Ako nestratiť odborníkov

Pre veliteľa 1. rotý RCHBO, ktorá je už dnes plne profesionálna, kapitána Ondreja

Iliška sa sťahovaním rodina priblíži približne o 60 kilometrov. Rodák z Kráľovského Chlmca má totiž byť v Michalovciach. Po ukončení vojenskej strednej školy chemického zamerania v Žiline, absolvoval vo Vojenskej akadémii v Liptovskom Mikuláši najskôr bakalárske štúdium, neskôr si ho doplnil diaľkovým štúdiom. V trebišovskom útvare prešiel mnohými funkciami. Neskôr prešiel do martinického práporu okamžitej reakcie, získal skúsenosti z misie KFOR v Kosove a napokon koncom minulého roku prešiel s rotou RCHBO z Martina do Rimavskej Soboty.

„Značná časť profesionálov, dobrých odborníkov, z rodinných dôvodov zostala slúžiť v Martine a okolí. Dúfam, že presun do Rožňavy nás už nepripraví o ďalších profesionálov. V ozbrojených silách ich nemáme na rozdávanie. Výchova chemického špecialistu nie je jednoduchá a ani krátkodobá záležitosť. Za rok niečo odpozoruje, naučí sa, ale dobrý chemik sa z neho stane za dva, za tri roky. Za predpokladu, že chce a má potrebné odborné i psychické predpoklady. Veľa bude závisieť aj od toho, aké podmienky

budú pre nich v novej posádke vytvorené,“ s určitou obavou v hlase hovorí kapitán Iliško.

Veliaci poddôstojník jeho prvej čaty rotmajster Igor Hruška pochádza z Hnúšte a vojenským profesionálom je od roku 1995. V Rimavskej Sobote bol najskôr veliteľom družstva v mechanizovanom prápore. Po jeho presune do Trebišova prešiel k chemikom. V rovnakom útvare bol aj odmorovač-operátor desiatnik Norbert Matuška. Ten však z Gemera odišiel do martinického práporu okamžitej reakcie. V minulom roku získal bohaté skúsenosti z pôsobenia v česko-slovenskom protichemickom prápore v Kuvajte a v Iraku a potom prešiel s jednotkou naspäť do Rimavskej Soboty.

Radosť z redislokácie útvaru neskrýva staršia mechanika dekontaminácie desiatníčka Skarlet Imreová. Prvého júna podpísala trojročný kontrakt s ozbrojenými silami. Vtedy ešte netušila, že prápor sa bude sťahovať do jej rodného mesta.

Chceme byť dobrí susedia

V novej posádke sa budú chemici deliť o priestory so skupinou nitrianskej protiletadlovej raketovej brigády. Zástupca jej veliteľa major Michal Švantner nevidí takéto spolužitie v čiernych farbách. Napokon, určité skúsenosti už protiletadlovci majú. Od prvého októbra minulého roku pôsobi v kasárňach „organizačné jadro“, neskôr „prvok“ pôvodne zamýšľaného práporu RCHBO vzdušných síl. Vyčlenili pre nich potrebné priestory.

Náčelník logistiky rožňavskej skupiny kapitán Július Kozma má už dnes presný plán, ktoré budovy a priestory poskytnú ďalším chemikom, čo prídu z Rimavskej Soboty. „V súčasnom období sme im odovzdali časť hál na zagarážovanie techniky, niektoré opra-

Kpt. O. Iliško (vľavo) sa s veliacim poddôstojníkom rtm. I. Hruškom obáva, aby sa pri sťahovaní do novej posádky zasa „nestratili“ odborníci

várenské priestory a vyčlenili sme pre nich odstavné plochy pre techniku. My sme si nechali opravárenskú halu s portálovým žeriavom, ktorý potrebujeme na manipuláciu s našou technikou. Odovzdáme chemikom aj ubytovaciu budovu s kapacitou tristo miest. Po odchode našich vojakov základnej služby ju bude potrebné upraviť pre potreby vojenských profesionálov. Niektoré štábne budovy sa pre nich už upravujú. Obnovujú sa fasády. Kuchynsko-jedálenský blok je zrekonštruovaný. Bude postačovať pre príslušníkov oboch útvarov. Treba poopravovať cesty v autoparku, ktoré naša technika na pásových podvozkoch dosť ničí a urobiť mnohé ďalšie práce. Keď sa vyčlenia potrebné finančné prostriedky, do konca roku je možné pre prichádzajúcich chemikov vytvoriť pomerne dobré podmienky," konštatuje kapitán Kozma.

Major Švantner dopĺňa, že jednoducho sa nedá žiť na jednom dvore a robiť si navzájom problémy. „Niekdedy možno vzniknú pod časovým, či pracovným tlakom nejaké drobné trenice, ale vyriešime ich," hovorí s presvedčením.

a riadenie operácií veliteľstva pozemných síl v Trenčíne plukovník gšt. Ján Salaganič, pod ktorého bude nový prápor patriť. „V Rožňave budú mať vojaci k dispozícii okrem iného aj priestranný klub s kinosálou, dve telocvične, posilňovňu, saunu. Doriešiť sa musí ubytovanie profesionálov a niektoré ďalšie problémy. Bude to však za neporovnateľne nižšie náklady, ako keby sme mali prápor nechať v Rimavskej Sobotě," hodnotí obe posádky plukovník Salaganič. Podľa neho nový prápor by mal komplexne zabezpečovať RCHBO pre všetky zložky ozbrojených síl.

Za hlavný cieľ tohto roku považuje reorganizáciu práporu podľa nových štruktúr, ktoré by mali zabezpečiť jeho plnú funkčnosť. Po presťahovaní útvaru by sa mal v budúcom roku naplno rozbehnúť výcvik jeho príslušníkov podľa nových štandardov NATO. Do konca roku 2006 je reálny predpoklad plnej profesionalizácie práporu RCHBO. Tak, aby bol koncom roka 2007 plne pripravený na plnenie úloh v rámci aliancie.

Dvojstranu pripravil Jozef ŽIAK

Foto Peter DOVINA

História

V armáde ČSFR pôsobili tri brigády chemickej ochrany (Liberec, Jaroměř, Lešany). Rozkazom MO ČSFR bola 1. novembra 1992 vytvorená 3. brigáda chemickej ochrany v Rimavskej Sobotě. Vznikla redislokáciou brigády z Lešan. V prvom období svojej existencie (v rokoch 1992-93) pozostával tento útvar z velenia brigády a štábu, práporu chemickej ochrany, práporu radiačného a chemického prieskumu, výcvikového strediska a čaty tylového zabezpečenia.

V roku 1995 sa v dôsledku zlúčenia opatrení ochrany proti zbraňam hromadného ničenia a chemického zabezpečenia vytvoril nový druh operačného zabezpečenia RCHBO, ktorý v sebe zlučoval varovanie, upovedomenie, monitorovanie, individuálnu a kolektívnu ochranu a dekontamináciu. Zmenil sa charakter a brigáda sa pretransformovala na 5. základňu RCHBO. Pozostávala z veliteľstva a štábu základne, veliteľskej rot, roty radiačnej, chemickej a biologickej ochrany, výcvikovej rot, laboratória, čaty materiálneho a chemického zabezpečenia, vojenskej správy budov a posádkovej ošetrovne.

Následne, v rokoch 2001 – 2003 bola 5. základňa RCHBO reorganizovaná na Výcvikovú základňu RCHBO. K tejto základni bola v roku 2003 pričlenená aj plne profesionalizovaná rota RCHBO z martinského práporu okamžitej reakcie. Práve príslušníci tejto roty tvorili základ slovenského vojenského kontingentu v operácii Enduring Freedom II. v rámci spoločného česko-slovenského práporu počas minuloročnej vojny v Iraku.

V súvislosti so znižovaním počtov ozbrojených síl a uvádzaním modelu 2010 do života bola 1. januára 2004 výcviková základňa v Rimavskej Sobotě reorganizovaná na prápor RCHBO. Tvorí ho veliteľstvo a štáb práporu, rota zabezpečenia velenia a podpory, dve rotiny RCHBO a stredisko RCHBO v Trenčíne.

Skúsenosti našich chemikov z poslednej vojny v Iraku a vývoj v tejto oblasti vo svete ukázali, že na splnenie požiadaviek na naše ozbrojené sily zo strany aliancie po našom vstupe do NATO, je potrebné chemický útvar reorganizovať a redislokovať do novej posádky Rožňava. Tam sa od 1. októbra 2003 vytváralo „organizačné jadro“, neskôr „prvok“ práporu RCHBO vzdušných síl. Spoločný prápor bude mať pôsobnosť pre celé ozbrojené sily.

Chemici pri poľnom výcviku vo VVP Lešť

Najlepšie riešenie

Podplukovník Ladislav Nagy bol na veliteľstve vzdušných síl vo Zvolene akýmsi krstným otcom pôvodne zamýšľaného práporu RCHBO. Tvrdí, že rožňavskú posádku nevybrali náhodou. „Má výhodnú polohu, kasárne v pomerne dobrom stave, priestor na výcvik za cestou, hneď za plotom kasární. Pre výcvik sa bude dať využiť cvičisko po bývalej sovietskej armáde v Brzotíne. Obec ho síce dostala pred tromi rokmi bezodplatným prevodom od ozbrojených síl, ale je naklonená umožniť na ňom výcvik. K dispozícii je nová výcviková hala, do ktorej sa bez problémov vojde aj rozmerovo najväčšia technika chemikov," vyratúva prednosti novej posádky pre chemikov náčelník RCHBO veliteľstva vzdušných síl podplukovník Nagy.

Spokojný s novými priestormi pre prápor RCHBO je aj náčelník odboru pre plánovanie

Generálny riaditeľ sekcie legislatívy a práva MO SR JUDr. Milan Michalík:

Poľaviť je neprípustné

■ Aký je podľa vášho názoru stav legislatívy v rezorte obrany?

Prakticky 25 rokov som pracoval ako právnik v energetike. Obrana i energetika majú mnoho spoločného. Napríklad sú obe nesmierne dôležité pre existenciu štátu. Niekoľko dní po mojom príchode na ministerstvo obrany (1. júna) nás všetkých zasiahli tragické udalosti v Iraku a na Cypre. V sekcii sme pomohli riešiť problémy, ktoré sa vyskytli v súvislosti s prípravou dokumentácie a s právnymi záležitosťami spojenými s týmito udalosťami. Moji kolegovia zo sekcie sa úspešne zhostili úloh ako členovia vyšetrovacích komisií. Postupne sa oboznamujem s rozpracovanými legislatívnymi prácami v sekcii. Je to príliš krátky čas na to, aby som mohol jednoznačne a objektívne zhodnotiť tento stav. Moji predchodcovia urobili veľký kus práce. Myslím si ale, že nás jej čaká ešte viac, pretože i požiadavky na úpravu legislatívy sa budú zvyšovať aj z pohľadu nášho členstva v EU a NATO a takisto na pripravované navrhované zmeny. Poľaviť v tejto oblasti si nemôžeme dovoliť. Malo by to až príliš veľký dopad na všetky sféry života rezortu obrany.

■ Mohli by ste uviesť, aké aktuálne zákony sa pripravujú v rezorte obrany, popripade, ktoré považujete za najdôležitejšie?

V našom rezorte sa v súčasnosti pripravuje okrem iných niekoľko všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré vychádzajú zo schváleného legislatívneho plánu prác. Napríklad návrh zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov OS SR, návrh zákona o Slovenskej informačnej službe, Vojenskom obrannom spravodajstve a Vojenskej spravodajskej službe (Zákon o spravodajských službách) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Za prípravu

výberového konania o vykonaní auditu štátnej správy v rezorte, ktorého výsledkom by mali byť odporúčania a návrh optimalizovanej štruktúry a procesov MO SR a vybraných organizácií rezortu. Kontinuálne sa pracuje na reštrukturalizácii, lepšie povedané - na vytvorení nového modelu integrovaného ministerstva obrany. Vychádzame z poznatkov, že niektoré funkcie sú pri zabezpečovaní a plnení súčasných úloh zdvojené a v niektorých prípadoch i strojené. Po implementácii odporúčaní výsledkov auditu sa očakáva zníženie počtu zamestnancov na ministerstve. Všetky spomínané zákony by mali byť schválené po ukončení riadneho legislatívneho procesu v najbližších dvoch rokoch.

■ Pripravuje sa zákon o štátnej službe vojenských profesionálov. Aké budú jeho špecifiká, čo bude znamenať pre vojakov?

Musíme mať na pamäti, že je to ďalší z pokračujúcich prvkov reformy Ozbrojených síl SR. Pracujeme s horizontom roku 2015. Zásadne sa mení smerovanie OS SR - k vybudovaniu plne profesionálnych ozbrojených síl v roku 2007. Profesionalizácia je hlavnou prioritou reformy ozbrojených síl. Návrh zákona zavedie napríklad nový systém kariérneho rozvoja, kariérneho postupu a rotácie na pracovných pozíciách. Navrhuje sa nový systém hodnotenia a konkurenčného výberu na prijatie do profesionálnej služby, na povýšenie a na kariérne vzdelávanie. Zmení sa ustanovovanie do funkcií, odmeňovanie podľa dosiahnutej hodnoty. Novinkou bude i predkladanie majetkových priznaní profesionálnych vojakov. Návrh zákona neprináša svojím obsahom žiadne

JUDr. Milan Michalík sa narodil 9. mája 1955 v Bratislave. Právnickú fakultu UK v Bratislave ukončil v roku 1978. Základnú vojenskú službu v rokoch 1978-1979 absolvoval v Sokolove a v Moste. Do roku 2003 pracoval v sektore energetiky. Pred príchodom na MO SR vykonával advokátsku prax. Minister obrany SR Juraj Liška ho 1. júna 2004 uviedol do funkcie generálneho riaditeľa sekcie legislatívy a práva Ministerstva obrany SR. JUDr. M. Michalík je nadporučikom v zálohe. Je ženatý a má dve deti.

negatívne prvky. Prináša pozitíva, ktoré sa prejaví v kratšom alebo dlhšom časovom horizonte. Ako každá zmena potrebuje svoj čas, aby sa dali zhodnotiť jej prínosy, prípadne vykonať určité korekcie, ak sa nedostaví očakávaný pozitívny účinok.

■ Úrad generálneho právneho zástupcu predtým uplatňoval právo a zastupoval

rezort obrany v prípadoch podaní proti nemu. Zostane táto úloha i naďalej v kompetencii vašej sekcie?

Pokiaľ ide o kompetencie našej sekcie, zatiaľ o tejto veci veľmi vážne diskutujeme. Otázkou zostáva, do akej miery by sme sa mali zúčastňovať na celom procese od jednoduchých škôd, ktoré vznikajú napríklad pri dopravných nehodách vojenských vozidiel či stratou výstroja, cez odškodňovanie pracovných úrazov, niektoré procesy verejného obstarávania až po tzv. veľké prípady. Pre nás je to zatiaľ neuzavretá záležitosť. Už čoskoro prijmem rozhodnutie, ako ďalej.

■ Ste spokojný s vašimi novými spolupracovníkmi?

Nastúpil som do rozbehnutého vlaku, kde sa od roku 2001 po etapách postupne znižoval počet ľudí v sekcii. Povedal by som, že ešte nie som úplne presvedčený o tom, či počet pracovníkov sekcie je alebo nie je dostatočný na zabezpečenie a plnenie všetkých jej úloh. Jedno však môžem povedať už teraz: Našiel som tu dobrých odborníkov a spolupracovníkov, ktorí sa doteraz osvedčili, a s ktorými chcem pokračovať v plnení vyššie vymenovaných úloh.

■ Aká je vaša vízia sekcie legislatívy a práva do budúcnosti?

Chceme byť v prvom rade kvalitným právnym poradcom ministra obrany a ostatných vedúcich funkcionárov ministerstva. Chceme zodpovedne posudzovať predkladané problémy a otázky, aby právne stanovisko, ktoré spracujeme a ktoré „odíde“ z tejto sekcie,

bolo správne a náležité odôvodnené. V otázkach prevencie a výchovy chceme rozširovať právne vedomie všetkých príslušníkov rezortu. Aj o tomto v sekcii diskutujeme. Možností je veľa, napríklad prostredníctvom časopisu OBRANA, alebo prednáškami. Ide nám o to, aby boli všetkým jasné postupy, aby sa rezort obrany

nedostával pre nekompetentné unáhlené rozhodnutie alebo nesprávne posúdenie vecí jednotlivcom do vážnych problémov. Na dosiahnutie tohto cieľa je však potrebné spoločné úsilie všetkých zúčastnených. Stále platí osvedčené pravidlo: Sám vojak v boji nič nezmože.

Milan ČIPKA

Foto Peter DOVINA

Bratislavská posádka *pod drobnohl'adom*

Veliteľom Veliteľstva posádky Bratislava je od minulého roka plukovník Eduard Csonga. Patrí medzi tých, ktorí dobre poznajú situáciu vo „vojenskej“ Bratislave. Na veliteľstve bratislavskej posádky pracuje už od roku 1986. Samozrejme, že tak ako aj v iných posádkach, i v Bratislave sa vojaci stali neodmysliteľnou súčasťou života v hlavnom meste. Bez pomoci ozbrojených síl sa prakticky neuskutoční takmer žiadna štátnická, kultúrna, športová či spoločenská akcia.

„Neprejde snáď ani jeden deň, aby nás niekto nepožiadala o pomoc. Okrem každodenných úloh sme v posledných týždňoch zabezpečovali niekoľko dôležitých akcií, ktoré svojím významom prekročili hranice mesta, ale aj Slovenska. Napríklad Parlamentné zhromaždenie NATO, inauguráciu prezidenta SR, Medzinárodné letecké dni SIAD 2004, 1. Medzinárodný festival vojenských hudieb, Medzinárodnú streleckú súťaž jednotiek čestných stráží stredoeurópskeho regiónu, Novinársku mušku a ďalšie,“ skonštatoval plk. E. Csonga.

Očakávané zmeny

V blízkej budúcnosti stoja pred príslušníkmi bratislavskej posádky dôležité zmeny. V tomto roku dochádza k rozhodujúcej redielokácii jednotlivých útvarov a zariadení v Bratislave. Hlavným zmyslom týchto radikálnych organizačných zmien je vytvoriť v hlavnom meste SR v súlade s modelom OS SR 2010 (2015) útvary a zariadenia plne kompatibilné so štruktúrami NATO.

„Vojenské subjekty musíme transformovať na moderné, dynamické jednotky schopné efektívne zabezpečiť odborné úlohy, obranu a ochranu hlavného mesta a určených dôležitých objektov,“ pripomenul veliteľ.

Od jesene 2004 budú v priamej podriaďenosti veliteľa aj tri hudobné telesy: Vojenská hudba Ozbrojených síl SR (ústredná hudba) Bratislava, Vojenská hudba pozemných síl v Trenčíne a Vojenská hudba vzdušných síl v Banskej Bystrici. „Zrušením vojenskej hudby v Košiciach koncom roka 2003 vznikli určité problémy. Na východoslovenskom teritóriu je dislokovaný veľký počet útvarov OS SR, a práve tam nemáme v súčasnosti ani jeden útvar vojenskej hudby. Je však našou povinnosťou vyriešiť i túto situáciu,“ dodal E. Csonga.

Iný problém vznikol po tom, čo dopravný podnik zrušil v mestskej hromadnej doprave v Bratislave cestovanie zadarmo pre vojakov povinnej služby. „Musím priznať, že tieto opatrenia majú

nemalý dosah na rozpočet útvarov bratislavskej posádky. „Rokujeme s generálnym riaditeľom, predsedom predstaviteľstva Dopravného podniku, a. s., Ing. Jánom Zacharom s cieľom nájsť nejaké možné riešenie. Vojakom povinnej služby, ktorí využívajú mestskú dopravu na služobné cesty, lístky preplácame,“ informoval nás plk. E. Csonga.

Posádkový klub Bratislava nie je veliteľovi posádky priamo podriadený, patrí do kompetencie Kultúrneho a metodického centra v Trenčíne, leží mu však na srdci. Veď vo väčšine vyspelých krajín majú príslušníci ozbrojených síl kultúrny stánok, ktorý je pýchou nielen vojakov, ale patrí medzi kultúrne skvosty hlavných miest. Tak je tomu napríklad v Prahe, Viedni, Budapešti, Varšave... „Bohužiaľ, bratislavská posádka nemá vytvorené priestorové, ale hlavne ekonomické možnosti na zlepšenie klubovej činnosti. Budeme musieť nájsť iný systém práce klubu, prispôbiť jeho činnosť súčasným ekonomickým podmienkam,“ trpkosť skonštatoval veliteľ.

Medzinárodná spolupráca

Spolupráca s veliteľstvami posádok hlavných miest stredoeurópskeho regiónu má za sebou už desiate výročie úspešnej spoločnej činnosti. „Náš klub CCC (Central European Commanders Club) založený vo Varšave v roku 2000 zabezpečuje spoluprácu veliteľstiev hlavných miest od Severného mora po Čierne more a od Baltiku po

Jadran,“ doplnil veliteľ a pokračoval: „Jadrom našej spolupráce je predovšetkým výmena skúseností v oblasti riadenia vojenských veliteľstiev hlavných miest, zabezpečenia ochrany a obrany teritórií hlavných miest. Dnes je veľmi aktuálna aj téma riešenia otázok boja proti terorizmu.“

Každý rok v júni organizujú v Bratislave spoločný výcvik jednotiek čestných stráží v Bratislave. Súčasťou tejto akcie sú ukážky šou programov na verejnosti v rámci otvorenia bratislavského kultúrneho leta. Tak tomu bolo aj 19. júna na bratislavských námestiach, kde vystúpili jednotky berlínskej, varšavskej, budapeštianskej a viedenskej posádky spolu s našimi jednotkami.

Objekty na predaj

V súlade s ustanovením § 3 zákona NR SR č. 172/2004 Z. z. o prevode vlastníctva nehnuteľného majetku vo vlastníctve SR na obec alebo vyšší územný celok boli zatiaľ predložené ponuky na bezodplatný prevod vlastníctva nehnuteľného majetku štátu v správe MO SR v posádke Bratislava. Ide o objekt Posádkového muničného skladu na Peknej ceste, bývalé pozemky PVOS v Devíne, pozemky na Šafárikovom námestí. „Nie je však vylúčené, že v rámci prebiehajúcich organizačných zmien útvarov a zariadení bratislavskej posádky sa budú uvoľňovať aj ďalšie objekty, nehnuteľnosti, ktoré v zmysle spomínaného zákona môžu byť následne odovzdané Magistrátu hlavného mesta SR,“ dokončil svoje rozprávanie plk. E. Csonga.

Milan ČIPKA
Foto Peter DOVINA

Plk. E. Csonga (vľavo), umelecký šéf činohry SND J. Slezáček a predseda Branno-bezpečnostného výboru NR SR R. Kaliňák

Plk. Ing. Eduard Csonga sa narodil 11. júla 1954 v Michale na Ostrove pri Dunajskej Strede. V rokoch 1969 až 1973 študoval na Vojenskom gymnázii v Banskej Bystrici. Po jeho absolvovaní študoval na Vojenskej vysokej škole pozemného vojska vo Vyškove. Po promócii nastúpil k levičkému tankovému pluku. Od jesene 1986 pracuje na Veliteľstve posádky Bratislava. V rokoch 1995 – 1997 študoval na Právnickej fakulte UK v Bratislave. V roku 1999 absolvoval kurz štábných dôstojníkov na Akadémii obrany Ypenburg v Holandsku. V roku 2002 absolvoval jazykový kurz anglického jazyka STANAG-3. Od roku 2003 je veliteľom Veliteľstva posádky Bratislava. Plk. E. Csonga je ženatý a má dve deti.

Zo sveta aliancie

Slovensko bude v rámci NATO zodpovedné za likvidáciu munície a výbušnín. Brusel je spokojný s prácou a skúsenosťami našich vojakov v tejto oblasti. Preto Slovenská republika ako nová krajina dostala ponuku od velenia aliancie a bude koordinovať prácu všetkých 25 členských štátov. Tento krok zvýši podľa ministerstva obrany nielen vojenský, ale aj politický kredit Slovenska.

Prevzatie zodpovednosti za likvidáciu munície a výbušnín znamená aj konkrétny príspevok Slovenska v boji s terorizmom. Ten je jednou z priorít aliancie. Aj nedávna tragická udalosť v Iraku, pri ktorej zahynuli práve pri odminovaní traja slovenskí vojaci, poukazuje na potrebu zaoberať sa terorizmom aj v tejto oblasti. Slovensko bude pri plnení svojho záväzku úzko spolupracovať so Španielskom a Nórskom, pričom využije ich skúsenosti.

...

Spojené štáty zvažujú, že si aj po skončení misie NATO v Bosne ponechajú jednu základňu. Dôvodom sú obavy, že po odchode jednotiek NATO by sa Bosna mohla stať bezpečným útočiskom islamských radikálov napojených na teroristickú sieť al-Káida. Na základni Eagle neďaleko mesta Tuzla by mohlo podľa predstaviteľa európskeho velenia americkej armády generálmajora Jamesa Dardena pôsobiť 150 amerických vojakov vybavených vrtuľníkmi a pripravených na väčšie operácie. Americké ministerstvo obrany však zatiaľ tento plán neschválilo.

...

Nemecko uviedlo, že vyšle do severovýchodnej časti Afganistanu 25 až 30 vojakov, aby pripravili pôdu na príchod civilno-vojenských rekonštrukčných tímov do tejto oblasti. Nemecko stále hľadá partnerskú krajinu, ktorá by s ním spolupracovala na misii provinčných rekonštrukčných tímov. Pôvodný plán počítal so spoločným nemeckoholandským tímom, avšak Holandsko neskôr svoju účasť odvolalo. Provinčné rekonštrukčné tímy majú za úlohu napomáhať pri rekonštrukcii Afganistanu spolu so zaisťovaním bezpečnosti.

...

Sto českých biochemických špecialistov odcestovalo do Atén, aby pomáhali pri ochrane olympijských hier pred teroristickými útokmi. Zostanú tam aj počas paralympijských hier, ktoré sa uskutočnia v Aténach od 17. do 29. septembra. Ide o približne sto špecialistov na jadrové, rádioaktívne, biologické a chemické hrozby. Počas minulého mesiaca 50 gréckych armádnych špecialistov absolvovalo v ČR výcvik odhalenia a nakladania s nebezpečnými chemickými materiálmi.

Generálny vikár belgickej armády Roger Van den Berge (vľavo) slúžil v levočskom kostole minoritov spoločnú svätú omšu pre slovenských, nemeckých a belgických účastníkov Národnej vojenskej púte z Kežmarku do Levoče s mons. Františkom Rábekom, ordinárom OS a OZ SR (v strede) a vojenským kňazom Bundeswehru Edwinom Grotznerom

Na Slovensku som pookrial

Tretieho júla podvečer spoločne so slovenskými a nemeckými vojakmi stúpam na Mariánsku horu aj generálny vikár belgickej armády Roger Van den Berge. Na národnú vojenskú púť do Levoče ho pozval biskup-ordinár OS a OZ SR František Rábek, s ktorým sa stretol vo februári v Aténach na zhromaždení vedúcich duchovných služieb.

Čulý šesťdesiatnik, ktorý má už sedem rokov na starosti duchovnú službu v armáde belgického kráľovstva, držal krok s oveľa mladšími kolegami v uniforme. Podľa vlastných slov pri každej návšteve Slovenska vždy duševne pookreje. Ani levočská púť nebola výnimkou. „Vždy ma fascinuje, keď vidím tie tisíce mladých ľudí u vás, ako sa na púťach úprimne modlia a ešte predtým prejdú neraz desiatky kilometrov peši či na bicykloch. Rovnako plné kostoly mladých ľudí. Tak trochu mi to pripomína moju mladosť. Dnes je ale u nás v Belgicku v tomto smere oveľa horšia situácia. Chýbajú nám nielen kňazi, ale aj veriaci v kostoloch. Dúfam, že o nejakých štyridsať rokov nenastane podobná situácia aj u vás,“ s nádejou, ale aj s určitou obavou v hlase nám povedal Roger Van den Berge.

Reforma belgickej armády a s ňou spojená redukcia početného stavu sa dotkla aj vojenských duchovných. Ich počet sa znížil. Generálnemu vikárovi to prináša mnoho problémov. Okrem iného aj ten, že do armády ešte zopár rokov nebude možné dostať žiadneho mladého duchovného. „Každý má nárok slúžiť do 65 rokov. Samozrejme, fyzická kondícia najmä starších už nie je najlepšia. Len ťažko ich môžem poslať na dva-tri mesiace medzi našich vojakov do Kosova či do Afganistanu. A práve tam je najväčší hlad

po duchovných. Vojaci na týchto misiách podľa mojich osobných skúseností doslova čakajú na duchovného, s ktorým by sa mohli porozprávať o svojich problémoch. Veď služba ďaleko od svojej krajiny, rodinného zázemia, často v nebezpečných oblastiach, je pre každého vojenského profesionála najmä po psychickej stránke dosť náročná,“ približuje generálny vikár belgickej armády jednu zo svojich starostí.

Slovenským kolegom okrem iného závidí aj Zmluvu medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou o duchovnej službe katolíckym veriacim v ozbrojených silách a ozbrojených zboroch SR. „Takýto legislatívny rámec nám pre prácu chýba. Aj keď na strane druhej má naša duchovná služba veľmi dlhú a bohatú históriu. Jej prvé kapitoly sa začali písať so vznikom belgického kráľovstva v roku 1830. Do NATO v posledných rokoch vstúpili aj krajiny so silným katolíckym cítením ako Poľsko, Slovensko, Litva, ale aj Slovinsko. Práve s nimi chceme v rámci aliancie rozširovať spoluprácu,“ poznamenal Roger Van den Berge na margo sľubne sa rozvíjajúcej medzinárodnej súčinnosti duchovných správ v jednotlivých armádach NATO. Nové podnety pre jej konkrétne napĺňanie našiel aj v priebehu svojho niekoľkoňového pobytu na Slovensku.

Pripravil Jozef ŽIAK

V Kosove oceňovali

Vladimír Špidla, úradujúci predseda vlády Českej republiky, evidentne neskrýval dojatie a nadšenie zároveň, keď mu počas stretnutia veliteľ misie KFOR generál Holger Kammerhoff tlmočil veľkú spokojnosť s pôsobením príslušníkov 5. česko-slovenského mechanizovaného práporu v operácii Joint Guardian v kosovskej provincii. Vladimír Špidla neskrýval toto dojatie ani v popoludňajších hodinách, keď sa prihovárал k jednotke v jej základnom tábore v Šajkovaci.

Slovenským vojakom odovzdával medaily náčelník štábu logistiky brigády generál Ľubomír Háberl

Od februára 2002 sa stalo tradíciou, že k Čechom a Slovákom pravidelne prichádzajú vyjadriť podporu a poďakovanie za službu mieru v tejto časti nepokojnej Európy spoločné delegácie z Prahy i Bratislavy. V polovici júla pricestoval do Prištiny český premiér Vladimír Špidla sprevádzaný ministrom obrany Miroslavom Kostelkom; slovenský generálny štáb zastupoval brigádnym generálom Ľubomírom Háberlom, náčelníkom štábu logistiky.

Nielen rozlúčka s českými vojakmi pred odchodom z premiérskeho kresla, ale aj odovzdanie medailí NATO boli hlavné dôvody, prečo sa obe delegácie najskôr stretli na veliteľstve KFOR. Veliaci generál Holger Kammerhoff pripomenul, že naďa-

Vladimír Špidla udeľuje medailu NATO podplukovníkovi Mariánovi Stachovi z veliteľstva KFOR v Prištine

Poručičky Martina Brettschneiderová (vpravo) a Zdenka Matúšková s pplk. Mariánom Stachom

lej platí želanie, aby Česi a Slováci pôsobili v Kosove aj po decembri 2004.

Slovenské ozbrojené sily v spoločnej jednotke zastupuje 100-členný kontingent zložený v prevažnej väčšine z vojakov trebišovského mechanizovaného práporu. Dobre pripravení a vycvičení profesionáli majúci so sebou aj špičkovú bojovú techniku. Slovenské Aligatory na jednej strane vzbudzujú rešpekt tých, ktorí ešte stále poškľučujú po tom, aby vyvolali nepokoje, na druhej strane získavajú uznanie kolegov z viacerých spolupracujúcich armád. Nejednen veliteľ kontingentu, či predstaviteľ velenia KFOR totiž využil príležitosť na to, aby ho Aligator povozil v ťažko dostupnom teréne a predviedol mu tak svoje možnosti. Čo je v protiklade s konštatovaním niektorých slovenských médií o tom, že naši vojaci by nemali byť vysielaní do misií, pokiaľ nebudú mať špičkovú techniku a nebudú dostatočne vycvičení.

Slováci od apríla tohto roku pôsobia v novom priestore zodpovednosti, ktorý má rozlohu 170 km². Motorizované a pešie hliadky monitorujú situáciu najmä v okolí obce Obilič. Slávnosť-neslávnosť, aj 15. júla bolo v Šajkovaci iba torzo jednotky. Ostatní boli na svojich pozíciách. Zo šiestice ženskej časti jednotky som oslovil dve poručičky, Martinu Brettschneiderovú a Zdenku Matúškovú. Ozajstné profesionálky, ktoré na už notoricky známu novinársku otázku, prečo išli do misie a čo im to prináša, odpovedali stručne: „Lebo chce-

me získať ďalšie skúsenosti do vojenskej kariéry a dokázať sebe i druhým, že ženy sú v mierových misiách rovnako dobré ako ich kolegovia.“ Nuž, a kto tieto dve ambiciózne dámy počúval v živom vysielaní relácie Ženský magazín na Rádiu Regina Košice, len mohol tieto slová potvrdiť. Slovenský rozhlas zaradením ďalších príspevkov do spravodajstva a publicistiky znovu dokázal, že o našich vojakov v zahraničí má záujem nielen vtedy, keď ide o tragédie podobné tým júnovým v Iraku a na Cypre.

Text a foto Miroslav MINÁR

Fregata HS Psara (F454)
Foto US Navy

Grécka republika

Grécko, kolíska európskej kultúry, má veľmi pohnutú históriu. Nezávislosť od Otomanskej ríše získalo v roku 1829 a členom NATO sa stalo ešte ako kráľovstvo v roku 1952. Od roku 1975 je republikou s oficiálnym názvom Elliniki Dimokratia. Územne sa člení na 51 prefektúr (nomov) a jednu autonómnu oblasť Agión Oros (hora Athos so slávnym kláštorom). Hlavným mestom sú Atény.

Politický a vojenský vývoj Grécka aj v druhej polovici 20. storočia poznamenávali – okrem všeobecnej situácie danej realitou studenej vojny – napäté vzťahy s Tureckom, ktoré majú hlboké historické korene. Na tom, že vzájomná animozita neprerástla až do otvorenej vojny, sa nepochybne významne podieľa fakt, že obe krajiny sú členmi NATO, a teda de facto blízkymi spojencami. Oba štáty disponujú robustnými ozbrojenými silami s kvalitnou výzbrojou, čo nie je len pozostatok nutnosti čeliť hrozbe bývalej Varšavskej zmluvy v oblasti Balkánu a východného Stredomoria, ale vyplýva aj z neustálej snahy nepripustiť, aby rival získal výraznú vojenskú prevahu.

Grécko, ako krajina s množstvom ostrovov a rozsiahlymi výsostnými vodami, potrebuje na obranu a ochranu svojich záujmov popri pozemných silách aj pomerne veľké vzdušné sily a námorné sily (aj keď nie oceánskeho typu).

Obranný sektor a ozbrojené sily

Za obranu krajiny zodpovedá vláda, ktorá určuje národnú obrannú politiku a riadi ozbrojené sily. Rozhodnutia v záležitostiach národnej obrany prijíma vládny výbor pre zahraničné záležitosti a národnú obranu na čele s predsedom vlády.

Minister obrany je zodpovedný za velenie a riadenie ozbrojených síl a implementáciu obrannej politiky stanovenej vládou republiky.

Súčasťou ministerstva obrany je generálny štáb ozbrojených síl na čele s náčelníkom generálneho štábu, ktorý je najvyšším uniformovaným funkcionárom v ozbrojených silách (do funkcie ho menuje prezident republiky na dva, maximálne tri roky). Náčelníkovi generálneho štábu podliehajú náčelníci štábov hlavných súčastí ozbrojených síl – pozemných, vzdušných a námorných síl.

V Grécku je zavedená povinná vojenská služba. Grécke ozbrojené sily sa skladajú z kariérnych profesionálnych vojakov, vojakov slúžiacich na základe kontraktu, vojakov základnej služby a ďalejšlúžiacich vojakov. Povinná vojenská služba trvala pôvodne 18 mesiacov, ale od roku 2003 trvá v pozemných silách 12 mesiacov, v námorných

silách 15 mesiacov a vo vzdušných silách 14 mesiacov.

Grécko sa aktívne podieľa na mierových misiách OSN, OBSE a EÚ v oblasti Balkánu – v Bosne, Albánsku a v Kosove.

Pozemné sily (Elliniki Stratia)

Grécke pozemné sily riadi štáb pozemných síl, ktorému podlieha 1. grécka armáda, vyššie vojenské veliteľstvo vnútrozemia a ostrovov (dislokované v Aténach), druhý (B) armádny zbor, vojenské veliteľstvo Atény s výcvikovou brigádou a výcvikovými strediskami, ako aj vojenské školy. Mierový početný stav pozemných síl je asi 116 000 osôb.

Grécki vojaci na cvičení
Cooperative Partners 2000
Foto NATO

Prvú grécku armádu po zrušení jej samostatného veliteľstva priamo riadi štáb pozemných síl. Jej súčasťou je armádny zbor A (veliteľstvo v Kozani), ktorý sa transformuje z aktívnej na mobilizovanú (rámcovú) zložku, kým ďalší armádny zbor C bol rozpustený. Štruktúra založená na divíziách a plukoch sa ruší a nahrádza ju brigádna a práporná štruktúra, pričom sa radikálne znižuje počet predovšetkým aktívnych jednotiek. Zanikne osem divízií, deväť brigád, tri pluky „Komando“ a jeden vzdušno-výsadkový pluk.

Armádny zbor B (veliteľstvo Veroia) tvoria grécke sily okamžitej reakcie. Ich súčasťou sú mechanizované formácie, brigáda vojskového letectva (pozostáva z jedného práporu bojových vrtuľníkov AH-64A+ Apache, jedného práporu transportných vrtuľníkov CH-47DG Chinook a troch operačných vrtuľníkových práporov s vrtuľníkmi AB-205, AB-206, AB212 a UH-1N – dislokovaných na základni Stefanovikio, Megara a Alexandria), špeciálne jednotky a vzdušno-výsadkové jednotky. Jadro tankových a mechanizovaných brigád tvoria tankové a mechanizované prápory a prápory samohybného delostrelectva spolu s potrebnými zabezpečovacími jednotkami. Brigády sú oveľa efektívnejšie, mobilnejšie a pružnejšie než pôvodné divízie.

Vo výzbroji tankových útvarov a jednotiek sú tanky Leopard 1 V/A4GR1/A5GR2 (480 ks), modernizované verzie tankov M-60 a M-48 (postupne sa vyradujú) a tanky AMX-30, ktoré sú v zálohe a časť z nich sa má predať Cypru. V rokoch 2006 až 2009

Grécka republika	
Rozloha	131 940 km ²
Počet obyvateľov	10,6 mil.
Hustota obyvateľov na km ²	80
Dĺžka pobrežia	13,676 km
HDP (2003)	212,2 miliardy USD
Obranný rozpočet (2003)	7,29 miliardy USD

dostanú grécke pozemné sily 170 najmodernejších tankov Leopard 2 HEL.

Pásové obrnené bojové vozidlá sú zastúpené typmi Leonidas II (Steyr Daimler Puch 4K7FA), BVP-1 (500 ks z NĽA NDR) a rôznymi verziami M-113 (M-113 A1/A2/TOW, M-901 A1 ITV, M-106 A1/A2, M-125 A1, M-577 A2 – spolu okolo 1 500 ks).

Z kolesových vozidiel sú to typy VBL Panhard (62 ks), rôzne verzie HMMVW a Mercedesy 240GD a 250GD.

Delostrelectvo je vybavené raketometmi MLRS M-270 (35 ks) a RM-70 (120 ks), samohybnými delostreleckými systémami M-109 (rôzne verzie – A2, A3, A5, spolu asi 190 ks), M-107, M-110 a najmodernejšími PzH-2000 (24 ks), ako aj ťahanými typmi M-114, M-101, M-56. Vo výzbroji sú mýnomety kalibru 81 mm a 106 mm (aj v samohybnej verzii).

Vojskové letectvo používa bojové vrtuľníky AH-64A+ Apache (20 ks, objednaná je aj verzia D Longbow Apache), transportné vrtuľníky CH-47DG Chinook (16 ks) a niekoľko desiatok menších vrtuľníkov AB-205A1, AB-206B, UH-1N a NH-300C. Lietadlá s pevným krídlom sú zastúpené malými dopravnými a spojovacími strojmi.

Námorné sily (Elliniko Polemiko Naftiko)

Grécko, ktorého územie zahŕňa aj približne tritisíc ostrovov, sa rozkladá vo východnej časti Stredozemného mora na strategickej križovatke námorných ciest medzi Čiernym morom, Blízkym východom a západnými úžinami. Preto je prirodzené, že si vybudovalo významné námorné sily, aj keď väčšina ich plavidiel je určená predovšetkým na činnosť v pobrežných vodách.

Štábu námorných síl podlieha admirála, námorné výcvikové veliteľstvo (Scaramangas), veliteľstvo logistiky a podpory (Atény), 353. letka námorného letectva, špecializované veliteľstvá a samostatné služby. Veliteľstvu flotily

Odpálenie protitankovej riadenej strely MILAN F2
(Cooperative Partner 2003, Ukrajina)
Foto MSGT

Na protivzdušnú obranu sú určené raketové systémy MIM-23B Improved Hawk, 9K331 TOR-M1, OSA-AK/AKM (9K33M2 a M3) a prenosné systémy Stinger, ako aj hlavné systémy Rh-202 (20 mm), Artemis 30, ZSU-23 a Bofors L/60.

Pozemné sily majú vo výzbroji protitankové raketové systémy TOW-2, Milan, 9K111 (Fagot), 9K135 (Kornet), pancierovky RPG-18, Carl Gustaf a LAW, ako aj bezzáklzové kanóny kalibru 90 mm.

(Salamis) podliehajú špecializované veliteľstvá torpédoborcov a fregát, ponorkové veliteľstvo, veliteľstvo rýchlych člnov, veliteľstvo výsadkových síl, veliteľstvo mýnových a mýnolovných síl, vrtuľníkové veliteľstvo a námorné výcvikové zložky. V námorných silách slúži asi 19 000 osôb.

Dokončenie v budúcom čísle

Andrej GÁFRIK
Inštitút bezpečnostných
a obranných štúdií MO SR

KRÁTKO

Švédská spoločnosť Saab Systems získala od konzorcia Alvis Hägglunds/Patria kontrakt na dodanie modulárnych streleckých riadiacich systémov UTAAS (Universal Tank and Anti Aircraft System). Riadiace systémy UTAAS sú určené pre fínske bojové vozidlá pechoty CV9030. Hodnota kontraktu je 150 miliónov švédskych korún.

...

Americká spoločnosť EDO Corporation získala v prvej polovici roku 2004 kontrakty na údržbu a modernizovanie obranného elektronického systému AN/ALQ-161 bombardovacích lietadiel B-1B Lancer v celkovej hodnote 21,3 milióna USD. Kontrakty sa týkajú technického aj programového vylepšenia systémov.

...

Nemeckí a švédski používatelia prevzali od výrobcu Krauss-Maffei Wegmann v Mníchove 7. júla 2004 prvý bojový tank Leopard 2 vybavený novou protimínovou ochranou. Kontrakt pre Nemecko zahŕňa kompletne modifikovanie tankov a v prípade Švédska ide o dodanie kompletných modifikačných súprav.

...

Longbow International, spoločný podnik amerických spoločností Lockheed Martin a Northrop Grumman dodal japonskej spoločnosti Mitsubishi Electronic Corporation (MELCO) prvé dva z 23 objednaných streleckých radarov Longbow. Systém Longbow zahŕňa strelecký radar, rádiový frekvenčný interferometer, protitankové rakety Longbow Hellfire a odpaľovacie zariadenie M299. Japonská vláda sa rozhodla kúpiť bojové vrtuľníky Apache, pre ktoré je systém určený, v auguste 2001.

...

Tím programu pozemného systému americkej protiraketovej obrany GMD (Ground-Based Midcourse Defense) spoločnosti Boeing a agentúry pre protiraketovú obranu MDA začal 3. júla 2004 realizovať finálnu etapu prác na prvej základni protiraketovej obrany vo Fort Greely na Aljaške. Na základni bude v začiatkovej etape šesť šachtových odpaľovacích zariadení pre protiraketu GBI (Ground-Based Interceptor).

...

Nórska spoločnosť Kongsberg Protech získala od americkej firmy General Dynamics Land Systems kontrakt na dodávku streleckých riadiacich systémov pre obrnené transportéry US Army. Hodnota kontraktu sa odhaduje na 175 miliónov nórskeho korún.

...

Austrálska vláda podpísala formálnu dohodu s USA na dodanie tankov Abrams. Na základe tejto dohody americká vláda dodá 59 renovovaných a vylepšených tankov M1A1, sedem vyslobodzovacích tankov M88 Hercules, moderné simulátory pre strelca a vodiča, výcvikové a podporné vybavenie a náhradné dielce. Celý kontrakt, zahŕňajúci aj dopravníky tankov, cisternové vozidlá a strelivo, má hodnotu 530 miliónov USD.

Skúšky Jak-130 pokračujú

Ruská konštrukčná kancelária Jakovlev a výrobný závod Sokol pokračujú v letových skúškach prvého sériového cvično-bojového a výcvikového lietadla

Jak-130, ktoré uskutočnilo svoj prvý vzlet 30. apríla 2004. Šéfpilot OKB Jakovleva Roman Taskajev uskutočnil z letiska výrobného závodu Sokol v Nižnom Novgorode v období od 27. júna do 1. júla 2004 ďalšie tri skúšobné lety. V priebehu týchto letov preveroval činnosť všetkých základných mechanizmov a systémov lietadla pri letovej rýchlosti viac ako 600 km/h, pri letovej hladine 6 500 m a pri preťaženiach 5g. Lietadlo bolo počas všetkých letov a skúšok vo všetkých režimoch dobre ovládateľné a stabilné.

Rumunsko opravuje Pumy

Rumunská spoločnosť Eurocopter Romania so sídlom v Brašove odovzdala 6. júla 2004 predstaviteľom britského ministerstva obrany prvý kompletne prehliadnutý a zrenovovaný transportný a viacúčelový vrtuľník Puma britských kráľovských vzdušných síl RAF. Rumunský podnik začal s prácami na britských Pumách na konci minulého roku a zostávajúce tri vrtuľníky dodá RAF ešte do konca tohto roku. Ďalším kontraktom v tejto oblasti je začiatok modernizovania 24 vrtuľníkov Puma ozbrojených síl Spojených arabských emirátov v septembri. Tento kontrakt zrealizuje Eurocopter Romania v spolupráci s výrobným podnikom S. C. IAR S. A. Brašov.

Klamný ponorkový cieľ

Indická vývojová a výrobná spoločnosť Bharat Dynamics so sídlom v Hyderabad vyvinula a vyrába pre ponorky indického vojenského námorníctva nový typ klamných cieľov (foto) vypúšťaných v prípade ohrozenia plavidla z odpaľovacích zariadení signalizačného systému. Klamný cieľ možno použiť proti torpédam s pasívnym aj aktívnym systémom navedenia. Podľa

výrobcu ponúka klamný cieľ možnosť okamžitej protireakcie. Jeho kaliber je 130 mm, hmotnosť pri vypustení 9,6 kg. Klamný cieľ napája chemická batéria, ktorá mu umožňuje autonómne pracovať až 20 minút.

Kazachstan modernizuje PVO

Hlavná správa materiálového a technického vybavenia ozbrojených síl Kazachstanu oznámila 28. júna 2004 výsledky konkurzu na modernizáciu prostriedkov protivzdušnej obrany. Modernizačný program zahŕňal dva body – modernizovanie prehľadových rádiolokačných staníc P-18 a modernizovanie protiletadlových raketových systémov S-125M. Konkurzu na modernizovanie radarov sa zúčastnili spoločnosti z Kazachstanu a Ruska a konkurzu na modernizovanie systémov S-125M sa zúčastnili spoločnosti z Kazachstanu, Ruska a Bieloruska. Kazašské radary P-18 zmodernizuje spoločnosť OAO „Nacionalnaja kompanija Kazachstan inžiniring“ z Kazachstanu a kazašské raketové systémy S-125M zmodernizuje spoločnosť Tetraedr z Bieloruska.

Anténový prijímací systém

Ruská firma Špeciálna konštrukčná a technologická kancelária rádiového vybavenia ponúka potenciálnym zákazníkom prijímací anténový systém Rangout-S. Systém slúži na vytvorenie viacnásobného príjmu imúnneho na šumy v decimetrovom pásme súčasne z viacerých smerov. Systém sa umiestňuje do stacionárnych prijímacích rádiových centier. Pracovné frekvencie systému sú v rozsahu 1,5 – 30 MHz. Anténová súprava sa skladá z troch lineárnych radov,

z ktorých každý tvorí desať anténových jednotiek. Systém dokáže vytvoriť simultánne nezávislé smerové diagramy v špecifikovaných smeroch. S vertikálnou polarizáciou ide najviac o štyri diagramy alebo je to jeden diagram s horizontálnou polarizáciou.

BewBefStd pre Bundeswehr

Nemecká výrobná spoločnosť Rheinmetall Landsysteme GmbH so sídlom v Kieli získala od velenia nemeckých pozemných síl kontrakt na dodávku 32 nových mobilných veliteľských stanovišť na ľahkom pásovom podvozku Wiesel 2, ktoré sú prepravovateľné leteckými dopravnými prostriedkami. Nové veliteľské stanovišťa na podvozku ľahkého pásového vozidla Wiesel 2 sú určené jednotkám pre špeciálne operácie a ich služobné označenie je BewBefStd. Veliteľské stanovišťa budú už šiestou verziou vozidla Wiesel 2, ktoré výrobca dodáva Bundeswehru od roku 1996. Dodávka vozidiel je naplánovaná na dvojročné obdobie, ktoré sa začne v polovici roku 2005. Hodnota kontraktu je 31 miliónov eur.

Miroslav GYŮRÖSI

Foto autor (2), OKB Jakovlev, Rheinmetall AG

KRÁTKO

Americká agentúra pre obrannú bezpečnosťnú spoluprácu upovedomila 8. júla 2004 Kongres o povolení predaja rýchlych útočných raketových člnov americkej výroby do Egypta. Kontrakt na tri plavidlá vyzbrojené dvojúčelovým kanónom MK 75 kalibru 76 mm a raketovým zbraňovým systémom MK 31 Mod 3 RAM má hodnotu 565 miliónov USD.

...

Rakúske vzdušné sily v piatok 9. júla 2004 prevzali od Švajčiarska prvé štyri nadzvukové stíhacie lietadlá F-5E Tiger. Celkovo Rakúsko zoberie na štvorročný lízing 12 lietadiel tohto typu, pokiaľ nezarádi do služby nové bojové lietadlá Eurofighter Typhoon.

...

Americká spoločnosť Boeing získala od velenia americkej námornej pechoty Marines objednávku na dodanie a prevádzkovanie dvoch miniatúrnych prieskumných lietadiel bez pilota ScanEagle. Lietadielko s dĺžkou 122 cm a rozpätím 305 cm má vytrvalosť vo vzduchu až 15 hodín.

...

India uskutočnila 4. júla 2004 skúšobnú streľbu so strategickou raketovou riadenou strelou Agni A-I. Strela s doletom 700 km štartovala zo strelnice na pobreží štátu Orissa a splnila všetky požadované parametre. Išlo o tretí štart sériovej bojovej rakety tohto typu.

...

Španielska spoločnosť Indra získala kontrakt od ministerstva obrany Nového Zélandu na uskutočnenie, integrovanie a prevádzkovanie systému protivzdušnej obrany v celkovej hodnote 10 miliónov eur. Riadiace stredisko COAAAS bude integrované do mobilného komunikačného taktického systému pozemných síl Nového Zélandu a do služby bude zaradené do konca roku 2006.

...

Americká spoločnosť Lockheed Martin získala od vlády Uzbekistanu kontrakt v hodnote 12,7 milióna USD na modernizovanie systémov protivzdušnej obrany. Lockheed Martin a regionálni dodávatelia vylepšia dva uzbecké radary, zmodernizujú zobrazovacie displeje a komunikačné linky a taktiež zmodernizujú veliteľské stanovišťa v Samarkande, Taškente a na leteckej základni Chanabad.

...

Americká spoločnosť General Atomics získala od velenia aeronautických systémov na základni Wright-Patterson AFB kontrakt na dodanie ďalších siedmich lietadiel bez pilota MQ-1L, šiestich pozemných dátových terminálov a 12 zodolnených skúšobných súprav. Kontrakt v hodnote 26 427 245 USD sa skončí v júni 2006.

Russian Expo Arms 2004

Podoba ponuky
modernizovania tanku
T-72M1 pre ozbrojené
sily Ruskej federácie

V Ruskej federácii sa v súčasnosti organizujú okrem lokálnych akcií dva medzinárodné zbrojárske veľtrhy. Okrem svetoznámej leteckej a kozmickej výstavy MAKS sa uskutočňuje každé dva roky pod názvom Russian Expo Arms (REA) v meste Nižnij Tagil špecializovaná výstava výzbroje, vojenskej techniky a munície. Tohtoročný štvrtý ročník výstavy REA mal svoje miesto v kalendári v dňoch 6. – 10. júla.

História tejto špecializovanej výstavy je samozrejme pomerne krátka, podobne ako je tomu u iných porovnateľných podujatí v tomto priestore. Veľtrhy obrannej a bezpečnostnej techniky a technológií sú len zrkadlom meniacich sa podmienok vývoja, výroby a obchodovania s takýmto materiálom. Po rozpade Sovietskeho zväzu, následnej zmene politických a ekonomických vzťahov a v chaose sprevádzajúcom tieto procesy, sám život prinútil vývojové ústavy, výrobné firmy a obchodné organizácie, činné v tejto oblasti, hľadať iné spôsoby, ako ponúknuť svoje výrobky a služby potenciálnym zákazníkom. Prvú výstavu na teritóriu Vedecko-technického ústavu skúšania kovov NTIIM v dedine Staratel' na okraji mesta Nižnij Tagil zorganizoval región Stredného Uralu pod názvom Ural Expo Arms v roku 1999. Oproti prvému podujatiu so 107 vystavovateľmi sa už o rok výstava zopakovala so 186 vystavujúcimi firmami a viac ako 2 000 exponátmi. Tretia výstava sa uskutočnila po prestávke o rok dlhšej, keďže sa rozhodlo o organizovaní podujatia každé dva roky. Výstava získala medzinárodný štatút a premenovali ju na Russian Expo Arms. Počas príprav na tretí ročník sa vo veľkom rozsahu dobudovala výstavná plocha a ešte sa rozšíril excelentný ukázkový polygón, aký nemá k dispozícii žiadne podobné podujatie v Európe a snáď ani vo svete.

V tomto roku sa výstavy REA 2004 zúčastnilo celkovo 294 podnikov z 39 oblastí Ruskej federácie, Bieloruska, Izraela, Švajčiarska, Švédska a Ukrajiny. Výstavu navštívili delegácie zástupcov potenciálnych zákazníkov z 13 krajín z celého sveta.

Tanky a kanóny

Napriek tomu, že na Urale sa vyrába skutočne maximálne široká škála výrobkov od miniatúrnej elektroniky až po výzbroj a vybavenie námorných lodí, stále zostáva hrdosťou uralských zbrojárů vývoj a výroba tankov a hlavných zbraní. Najväčší závod na výrobu tankov a vagónov na svete, PO Uralvagonzavod so sídlom v Nižnom Tagile, predstavil okrem už známeho bojového raketovo-kanónového tanku T-90S a ženijných bojových prostriedkov na podvozku tanku T-72M taktiež poslednú podobu ponuky pozemným silám Ruskej federácie na modernizovanie tanku T-72M1. Tank, ktorý je výsledkom skúšobnej konštrukčnej práce odborníkov PO Uralvagonzavod,

Húfnica 2A45M-155

predstavuje projekt so širokou variabilitou riešení pre potenciálneho klienta. Prezentovaný modernizovaný tank T-72M1 bol vybavený pohonnou jednotkou V-92S2 s výkonom až 735 kW. Tank má nový palebný riadiaci systém s viackanálovým zameriavačom strelca PNK-4M, nový digitálny balistický počítač, nový typ univerzálného prídavného dynamického (reaktívneho) pancierovania, výstražný systém a vrhače dymových granátov zo zostavy systému TSU-1 Štora, systém družicovej navigácie a nový systém elektromagnetickej protimínovej ochrany SEMZ. Do výzbroje tanku T-72M1 pribudol komplet raketovej výzbroje 9K119 s protitankovými raketovými riadenými strelami 9M119/9M119M s dosahom až 5 000 metrov. Modernizovaný tank T-72M1 sa svojimi

je od -6° do $+70^{\circ}$. Dostrel s muníciou s dnovým generátorom ERFF-BB je 30 km. Hmotnosť zbrane pri ťahaní je 6 600 kg. Húfnica má agregát pre autonómny pohyb v núdzových situáciách, s ktorým dosahuje maximálnu rýchlosť presunu 14 km/h. Modernizovanú samohybnú kanónovú húfnicu 2S19M1-155 predstavil federálny štátny podnik Uraltransmaš z Jekaterinburgu, ktorý je zároveň aj výrobcom základného modelu 2S19M1 Msta-S kalibru 152 mm. Novinkou je prispôsobenie systému štandardom NATO s hlavňou kalibru 155 mm s dĺžkou 52 kalibrov. Húfnica s dĺžkou v pochodovej polohe 12,42 m,

Modernizované bojové vozidlo pechoty BMP-3

bojovými možnosťami blíži vlastnostiam najmodernejšieho ruského tanku T-90S.

Delostrelecký závod č. 9 zo sídlom v Jekaterinburgu predstavil okrem množstva iných kanónov a húfníc aj konštrukciu tankového kanóna M-393 kalibru 120 mm, ktorý sa ponúka ako alternatíva na prezbrojenie tankov radu T-62 pre muníciu štandardu NATO. Kanón má hlavňu s dĺžkou 5 300 mm a dĺžku základu do 700 mm. Kanón M-393 umiestnený vo veži tanku T-62 má odmer 360° a rozsah námerov od -5° do $+15^{\circ}$. Hmotnosť kanóna je 2 600 kg. Vývojová a výrobná organizácia prezentovala ako možný typ streľiva tankovú muníciu DM33A1, DM43A1, DM53 a DM12A2.

Zaujímavými novinkami medzi hlavnými delostreleckými systémami boli ťahaná húfnica 2A45M-155 a samohybná kanónová húfnica 2S19M1-155. Obidva hlavné systémy majú kanóny kalibru 155 mm, ktorý je štandardom NATO. Húfnica 2A45M-155 prezentovaná Delostreleckým závädom č. 9 má hlavňu kalibru 155 mm s dĺžkou 6 000 mm (39 kalibrov). Odmer pri streľbe je 360° , rozsah námerov

šírkou 3,38 m a výškou 2,98 m má bojovú hmotnosť 43 ton. Maximálna rýchlosť na vozovke je 60 km/h. Dojazd po vozovke je 500 km. Samohybná húfnica má prepracovanú dlhšiu konštrukciu veže, jej palebný priemer je 45 kusov munície s automatickým nabíjaním striel a ručným nabíjaním náplní. Zbraň je vybavená automatizovaným streleckým riadiacim a navigačným systémom ASUNO. Odmer pri streľbe je 360° , rozsah námerov je od -4° do $+70^{\circ}$. Dostrel s muníciou s dnovým generátorom ERFF-BB je 41 km.

Okrem techniky pre pozemné sily boli vystavené aj exponáty pre iné druhy vojsk. Už spomínaný Delostrelecký závod č. 9 mal vo svojej expozícii okrem iných exponátov aj lodný vrhač reaktívnych hlbinných mín RBU-6000. Hmotnosť vrhača je 3 500 kg. Zariadenie s 12 hlavňami slúži na streľbu hlbinných bômb RGB-60 alebo rakiet 90R. Kaliber hlavných je

Tankový kanón M-393 kalibru 120 mm

Samohybná kanónová húfnica 2S19M1-155 s hlavňou v maximálnej elevácii 70°

Vrhač hlbinných
mín RBU-6000

213 mm. Maximálny dostrel s hlbinnými mínami RGB-60 je 5 230 m, s raketami 90R je to 4 300 m. Nové rakety 90R sú vybavené protiponorkovým projektilom so samonavádzacím systémom.

Modernizácie

Ozbrojené sily Ruskej federácie, no aj iných krajín, dnes často nekupujú nové výrobky, ale výrazným spôsobom predlžujú aktívny život už zavedených zbraňových systémov ich sústavným modernizovaním. V Nižnom Tagile predviedli mnohí výrobcovia ponuky na ďalšie zachovanie niektorých systémov vo výzbroji so zachovaním vysokých úžitkových a výkonových vlastností výrobkov adekvátnych súčasnosti. Veľmi efektne predvádzala posádka modernizované bojové vozidlo BMP-3, ktorého výrobcom je podnik Kurganmašzavod so sídlom v meste Kurgan. Celý modernizačný program má otvorenú architektúru a ponúka širokú škálu možností riešenia požiadaviek potenciálneho zákazníka. Primárna výzbroj vozidla zostala zachovaná – zbraň-odpaľovacie zariadenie 2A70 kalibru 100 mm, automatický kanón 2A72 kalibru 30 mm a tri guľomety PKTM kalibru 7,62 mm. Predvedené vozidlo bolo vybavené automatickým systémom riadenia streľby s novým

zameriavačom strelca SOŽ-M s integrovaným laserovým diaľkomerom a kanálom navedenia protitankových raketových riadených striel, zameriavacím kompletom Vesna-K s termovíznou kamerou druhej generácie a automatom sledovania cieľa AST-B. Modernizované bojové vozidlo pechoty BMP-3 má novú preplňovanú pohonnú jednotku TD-32T s výkonom 478 kW. Pre nový motor je použitá automatická prevodovka APP-688, ktorá znižuje zaťaženie vodiča-mechanika. Motor a jeho agregáty sú optimalizované

Modernizovaný obrnený kolesový
transportér BTR-60LBM

pre činnosť v obzvlášť horúcich klimatických podmienkach. Podľa požiadavky zákazníka možno interiér vybaviť kondicionérom KBM-3M2. Vozidlo môže byť vybavené niekoľkými typmi ochranných systémov. To, ktoré predviedli odborníci Kurganmašzavodu na tohtoročnej výstave, malo ochranný systém Štora-1.

Automobilová technika

S veľmi zaujímavým modernizačným programom kolesových obrnených transportérov sa prezentoval Arzamaský strojársky závod z mesta Arzamas v Nižne-novgorodskej oblasti. Okrem modernizovaného BTR-70M a BRDM-2M predstavil svoju novinku, modernizovaný kolesový

obrný transportér BTR-60LBM. Všetky tri vozidlá charakterizuje nahradenie ich pôvodnej pohonnej jednotky alebo jednotiek v prípade BTR-60LB/BTR-70, novým motorom Kamaz-7403 s výkonom 191 kW, ktorý je základnou pohonnou jednotkou obrnených transportérov radu BTR-80. Okrem toho je v modernizačných programoch použité množstvo agregátov a skupín z konštrukcie BTR-80, čím sa zjednodušuje a zjednocuje prevádzka, údržba aj logistické zabezpečenie, ktoré je po tomto kroku jednotné pre všetky typy.

Známy Gorkovskij automobil'nyj zavod GAZ z Nižného Novgorodu predstavil

Strelecký
ochranný
štít z titánu

Viacúčelový terénny
automobil GAZ-2330 Tigr

svoju konštrukciu viacúčelového terénneho automobilu GAZ-2330 Tigr. Vozidlo je vyvinuté v piatich základných variantoch na jedinom unifikovanom type podvozka. Vystavený bol 4-miestny terénny viacúčelový automobil s nákladným priestorom prekrytým plachtovinou. Vozidlo môžu poháňať tri druhy preplňovaných diesellových motorov, vystavený stroj mal americký motor Cummins B-180 s výkonom 132 kW pri 2 500 ot/min. Vozidlo s prázdnu hmotnosťou 4 600 kg a únosnosťou 1 000-1 500 kg dosahuje na vozovke rýchlosť 125-140 km/h.

Širokou škálou automobilových podvozkov so zvýšenou priechodnosťou sa

Okrídlená riadená strela 3M14E

parametroch hmotnosť nižšia až o 40 percent oproti pancieru z oceľových zliatin.

Známy Krasnogorský závod S. A. Zverejnil vystavil okrem najrozličnejších

Terénny nákladný automobil KAMAZ-4911

pochválil známy výrobca stredných a ťažkých automobilov KAMAZ. Staticky aj dynamicky predstavil mnohé zo svojich konštrukcií vojenských nákladných automobilov radu Mustang. Spomedzi nich nepochybne zaujal štvornápravový KAMAZ-6350 (8x8) s únosnosťou 10 000 kg, ktorý bol predvádzaný vo verzii valník aj nosič špeciálnej kontajnerovej nadstavby. Firemný vodič veľmi efektne predviedol na ukážkovej dráhe terénny nákladný automobil KAMAZ-4911 (4x4), ktorý skutočne ukázal až neuveriteľnú priechodnosť aj v najťažšom teréne. Jeho únosnosť užitočného nákladu je 5 800 kg (vrátane doplnkového vybavenia a nadstavby s nákladom).

Rakety a elektronika

Neoddeliteľnou súčasťou náplne práce ruských výskumných ústavov a výrobných závodov v oblasti zbrojných technológií sú moderné riadené strely, najmodernejšia elektronika, ale aj na pohľad jednoduché pomôcky na zvýšenie schopnosti prežitia vojaka-jednotlivca na bojisku.

Známa konštrukčná kancelária Novator z Jekaterinburgu premiérovo na ruskom území vystavila nový typový rad okrídlených riadených striel 3M14E pre integrované raketové systémy Club-S a Club-N. Výnimčnosťou okrídlených riadených striel 3M14E (na použitie z ponoriek) a 3M14TE (na použitie z hladinových plavidiel) je ich určenie na útoky proti pozemným cieľom. Všetky predošlé štyri typy okrídlených riadených striel a raketotorpéd pre raketové systémy Club-S a Club-N boli určené výlučne na útoky proti hladinovým plavidlám a ponorkám. Riadená strela 3M14E štartuje z torpédometov kalibru 533 mm. Jej dĺžka je 6 200 mm, kaliber 534 mm a štartovacia hmotnosť 1 770 kg. Strela štartuje z hĺbky 30-40 m. Jej dolet je do 275 km. Nad morskou hladinou letí vo výške 20 m a nad súšou letí v hladine 50-150 m s možnosťou kopírovania terénnych nerovností. Jej letová rýchlosť je v rozsahu 650-865 km/h. Riade-

ná strela je vybavená novým typom rádiolokačnej samonávádzacej hlavice odolnej voči rušeniu. Údaje pre let nad zemským povrchom sa pripravujú vopred. Riadená strela 3M14TE je konštrukčne identická, odlišuje sa nainštalovaním do prepravno-štartovacieho kontajnera TPS. Dĺžka kontajnera, ktorý umožňuje kolmý alebo šikmý štart, je 8 916 mm. Hmotnosť kontajnera TPS aj s riadenou strelou 3M14TE je 3 205 kg.

Laserový diaľkometer Zenit-LD

Metalurgický kombinát VSMPO z Verchnoj Saldy sa špecializuje na spracovanie titanu a titanových zliatin. Okrem množstva technológií predstavil osobný ochranný štít pre strelca, ktorého výhodou je pri rovnakých balistických

zameriavačov, ďalekohľadov a puškohľadov, aj ručný laserový diaľkometer Zenit-LD. Zariadenie s hmotnosťou 2,1 kg (vrátane batérií Ni-Cd) pracuje vo vlnovej dĺžke 1,54 μm a s presnosťou ± 5 metrov meria vzdialenosti v rozsahu 60-10 000 metrov. Impulz trvá 30 ns. Diaľkometer môže vykonať 9 meraní za minútu.

Ústav aplikovanej fyziky IPF z Novosibirska predstavil viacero typov infračervených aj rádiolokačných aerosolových granátov pre plavidlá aj pozemnú bojovú techniku. Medzi inými predstavil aj celý rad nových výrobkov Purga v niekoľkých kalibroch a variantoch. Zaujal hlavne ľahší typ Purga-3 kalibru 50 mm určený aj na vybavenie ľahších typov bojovej techniky ako sú bojové vozidlá pechoty, mobilné protiletadlové raketové systémy a rýchle námorné aj riečne člny. Samotný aerosolový granát kompletu Purga-3 má kaliber 50 mm a dĺžku 200 mm. Hmotnosť projektilu je 750 g, hmotnosť náplne dosahuje 250 g. Dosah systému je od 20 do 70 metrov a aerosolový maskujúci mrak sa vytvorí za 1,5 až 2 sekundy. Pri rýchlosti vetra 3 až 5 m/s vytvorený mrak maskuje objekt až 60 sekúnd. Jeden granát vytvorí oblak s rozmermi 15 m x 20 m. Pre vystreľovanie aerosolových granátov kompletu Purga-3 je vyvinuté špeciálne päťhlavňové odpaľovacie zariadenie.

Text a foto Miroslav GYÜRÖSI

Odpaľovacie zariadenie a aerosolový granát kompletu Purga-3

Samohybná kanónová húfnica 2S19M1-155

Foto Miroslav GYŰRÖSI

Messerschmittov Emil

Lietadlá Messerschmitt Bf 109 boli v 2. svetovej vojne jadrom Luftwaffe a ich pilotov považovali za elitu elit. Bilancia ich víťazstiev bola totiž obdivuhodná. Do histórie vošli H. J. Marseille (158 zostrellov), J. Müncheberg (135), H. Bartels (99) a ďalší, ktorým, hoci bojovali na nesprávnej strane, pilotné umenie ani odvahu uprieť nemožno.

Messerschmittov Bf 109 vyrobili v rokoch 1937 až 1945 približne 26-tisíc kusov a čo len stručný popis ich základných typov (B, C, D, E, F, G a K) ďaleko presahuje možnosti tohto článku. Spomeňme teda aspoň začiatky, z ktorých vznikol slávny Bf 109 E zvaný Emil, vzbudzujúci v prvých rokoch vojny hrôzu na oblohe Európy i severnej Afriky.

Zrod legendy

V roku 1934 sa Nemci rozhodli nahraďiť starý stíhač dvojplôšník Heinkel He 51 novým strojom. Zadanie dostalo viacero známych firiem. Okrem Arada, Focke-Wulfa a Heinkela aj Bayerische Flugzeugwerke AG (BFW) z Augsburgu, kde pracoval letecký priemyselník a konštruktér Ing. Willy Messerschmitt. Pod jeho vedením vznikla koncepcia jednomiestneho dolnoplošníka s uzatvorenou kabínou, zatáhovacím podvozkom a štíhlymi nosnými plochami. Keďže plánovaný motor Junkers Jumo 210 ešte nebol k dispozícii, prvý prototyp s označením Bf 109 V1 vzlietol v septembri 1935 s britským 12-valcovým radovým motorom Rolls Royce Kestrel. Po mnohých skúškach stroj na jeseň 1935 vybrali za základnú stíhačku Luftwaffe a vo februári 1937 sa v Augsburgu rozbehla výroba prvej 30-kusovej série typu Bf 109 B-1.

Krst v Španielsku

Bf 109 B-1 už mal 12-valcový kvapalinou chladený motor Jumo 210Da s výkonom 500 kW (680 k).

Messerschmitt Bf 109 E-7/Trop zo vzdušnej ochrany Afrikakorpsu v roku 1941 na poľnom letisku v severnej Afrike

V hornej časti nosa niesol dva 7,92 mm guľomety MG 17. Tretí, uložený medzi valcami a strieľajúci dutým hriadeľom vrtule, sa však prehrieval, a preto ho zrušili. Takúto nedostatočnú výzbroj mal i Bf 109 B-2. Napriek tomu v španielskej občianskej vojne boli oba typy úspešné. Skúsenosti však podnietili vznik Bf 109 C-1 s motorom Jumo 210Ga s výkonom 515 kW (700 k) a ďalšími dvoma guľometmi MG 17 v krídlach. Po vyriešení chladenia guľometu vo vrtuli, vyrobili malú sériu Bf 109 C-2 s piatimi guľometmi.

Problémom zostával slabší motor. Riešením mal byť Daimler-Benz DB 600 s výkonom 699 kW (950 k), ktorého výroba však meškala. Ďalších 200 strojov Bf 109 D-1 preto ešte používalo motory Jumo. Až koncom roka 1938 prišli prvé prototypy s motormi DB 600A1 – predzvesť slávnych Emilov, teda strojov Bf 109 E s ešte silnejšími motormi DB 601Aa s výkonom 864 kW (1 175 k).

Emilovia v akcii

Na začiatku 2. svetovej vojny mala Luftwaffe asi 850 stíhačiek Bf 109 E-1 a stíhacích bombardérov Bf 109 E-1/B, schopných okrem štyroch guľometov niesť jednu 250 kg alebo štyri 50 kg bomby pod trupom. Pokus vložiť 20 mm kanón do vrtule v type

Bf 109 E-2 opäť nevyšiel, a tak pri Bf 109 E-3 nahradili guľomety v krídlach dvoma 20 mm kanónmi MG FF. Ešte lepšie kanóny MG FF/M s vyššou kadenciou dostal Bf 109 E-4. Nasledovali prieskumné Bf 109 E-5 s kamerou, v júni 1940 sa objavili Bf 109 E-5N s motorom DB 601N s výkonom až 933 kW (1 270 k), potom opäť prieskumné Bf 109 E-6 so štyrmi guľometmi a stíhacie bombardéry Bf 109 E-4B, ktoré v bitke o Britániu operovali najmä nad Lamanšským prielivom.

Priamo nad britskými ostrovmi bojovali Bf 109 E-7, resp. E-7N, čo bol vlastne typ E-4 schopný niesť pod trupom bombu alebo 300 l prídavnú nádrž, podobne ako Bf 109 E-9 (upravený E-1). Pre Afriku vznikli subverzie Bf 109 E-4/Trop a E-7/Trop s protiprachovými filtermi na motoroch.

Na začiatku nemeckej invázie do západnej Európy Emilovia doslova zdecimovali belgické, holandské a francúzske letectvo, ako aj Hurricany kryjúce Britský expedičný zbor. Až pri náletoch na samotný Albión našli dôstojnejších súperov v Spitfiroch Mk.I, ktoré ich mierne prevýšili rýchlosťou, ako aj obratnosťou vo väčších výškach, hoci výzbroj (8 x 7,7 mm guľomet) mali oproti Messerschmittom (2 x 7,92 guľomet a 2 x 20 mm kanón) slabšiu.

V roku 1941 prišlo do severnej Afriky s Rommelovým Afrikakorpsom 50 Emilov, a medzi britskými Hurricanmi a Kittyhawkami spôsobili doslova skazu. Za prvých šesť týždňov ich zničili viac ako Taliani v predchádzajúcich ôsmich mesiacoch. Vzdušnú prevahu Nemci stratili až pred bitkou pri El Alamejne, no ich Messerschmitty boli pre súpera i ďalej tvrdým orieškom.

Treba spomenúť, že i vojnová Slovenská republika v rokoch 1942-1943 kúpila od Nemecka pre svoje Vzdušné zbrane 30 strojov Bf 109, z toho 20 Emilov E-2, E-3, E-4 a E-7. Deväť z nich bolo nasadených na východnom fronte a dva Bf 109 E-4 v rámci povstaleckej Kombinovanej letky bojovali ešte v SNP.

PhDr. Ján DOLINAY

Slovenský Bf 109 E-3, ktorý v roku 1942 bojoval na východnom fronte. Mal rozpätie 9,92 m, dĺžku 8,76 m, vzletovú hmotnosť 2 600 kg a max. rýchlosť 560 km.h⁻¹

Výjav z ilustrovanej vojenskej príručky z roku 1700 zachytáva jazdecký súboj a následné zajatie, ktorému sa roku 1759 nevyhol ani Matej Polerecký

Francúzsky plukovník Matej Polerecký

Niekdajší kurucký major Matej Polerecký (OBRANA č. 10/2004) mal dvoch synov, ktorých osud zaviedol ďaleko od vlasti a od rodnej Banskej Bystrice. Obidvaja bratia spojili svoj život s francúzskou armádou a urobili v nej významnú kariéru. Starší z bratov, Andrej (OBRANA č. 14/2004), bol brigádnym generálom a vojenským guvernérom Molsheimu v Alsasku, mladší Matej dosiahol hodnosť plukovníka.

Matej Polerecký mladší sa narodil v roku 1709 v Banskej Bystrici a ešte ako dieťa sa na niekoľko rokov dostal do Poľska. Jeho otec tam slúžil v sprievode Rákociho manželky Šarloty Amálie, ktorá opustila Uhorsko krátko pred porážkou posledného protihabsburského stavovského povstania. Život v emigrácii, no ani návrat do vlasti, nebol ľahký. Rodine Polereckých sa až v roku 1722 podarilo uchytiť v Sattmárskej stolici. Matej Polerecký starší získal pomerne významné miesto na rozsiahlych majetkoch a panstvách niekdajšieho kuruckého maršala a vtedajšieho cisárskeho generála Alexandra Károliho (OBRANA č. 26/2003). Matej Polerecký ml. však u rodičov v obci Terem (dnes Tíream) dlho nezostal. Odišiel študovať na strednú školu do rodnej Banskej Bystrice. Jeho brat bol vtedy už francúzskym dôstojníkom.

Spoločné cesty bratov

Cesty oboch bratov sa však po čase opäť stretli. Roku 1730 sa 21-ročný Matej rozhodol opustiť Uhorsko a nasledovať brata do Francúzska. Vstúpil do Berčeniho husárskeho pluku. Kariéru začal takpovediac od piky, ako radový husár.

Prvým veľkým krstom ohňom sa pre Mateja stala tzv. vojna o poľské dedičstvo, ktorá vypukla v roku 1733. Po smrti poľského kráľa Augusta II. Silného nástupníctvo jeho syna Augusta III. na poľskom

tróne uznali panovníci Anglicka a Ruska, ako aj cisár Habsburskej ríše Karol VI. Časť poľských stavov však za kráľa zvolila a korunovala Stanislava Leszczyňského podporovaného Švédskom a najmä Francúzskom, lebo francúzsky kráľ Ľudovít XV. bol jeho zaťom. Spor o poľský trón tak nadobudol európsky rozmer.

Už v prvých bojoch v Porýní preukázal 24-ročný Polerecký odvahu i chabrosť, takže 5. novembra 1733 ho povýšili na korneta, čo bola prvá dôstojnícka funkcia v jazdectve. Zakrátko, 1. júna 1734, ho veliteľ pluku, brigadier a neskorší maršal Ladislav Berčeni (OBRANA č. 2/2004) povýšil na poručíka a roku 1739 na kapitána. V tejto hodnosti ako veliteľ husárskej kompanie (stotiny) bol nasadený aj v nasledujúcej vojne o tzv. habsburské dedičstvo (1741 – 1748). Berčeniho pluk operoval v Porýní, ale aj v Rakúsku a Čechách. Bezprostredným veliteľom kpt. Polereckého bol jeho brat Andrej, ktorému kráľ Ľudovít XV. koncom

roku 1743 udelil plukovnícky patent, čiže právo zriadiť pluk pod vlastným menom.

Bolo celkom prirodzené, že francúzske velenie vyhovelo Matejovej žiadosti o preloženie do bratovho pluku. V ňom zastával hodnosť podplukovníka. V bojoch, ktoré sa odohrávali najmä vo Flámsku a Nizozemsku, sa Matej osvedčil ako schopný veliteľ. Kráľ Ľudovít XV. aj jemu udelil dňa 1. februára 1748 plukovnícky patent. Keďže sa však vojna ešte v tom istom roku skončila, plukovníkovi Matejovi Polereckému sa vlastný husársky pluk nepodarilo sformovať.

V tieni závidisti

Roku 1754 Mateja Polereckého preložili späť do Berčeniho pluku, kde napriek plukovníckej hodnosti zastával iba funkciu veliteľa švadróny, zodpovedajúcu postaveniu druhého podplukovníka. Túto skutočnosť nepochybne ovplyvnila najmä závišť niektorých francúzskych generálov voči jeho bratovi, brigadierovi Andrejovi. V dôsledku dvorských intrig kráľ roku 1758 dokonca husársky pluk Andreja Polereckého rozpustil. Jeho mladší brat však medzitým udatne bojoval v tzv. sedemročnej vojne (1756 – 1763). V bitke pri Nieburgu v Sasku v roku 1757 utrpel až dvanásť sečných poranení, z ktorých sa však vystrábil. Roku 1759 bol v boji opäť vážnejšie zranený, padol do pruského zajatia, no podarilo sa mu utiecť, takže až do konca vojny opäť bojoval v radoch Berčeniho pluku. V roku 1768 abdikoval na vojenskú službu a kráľ mu udelil čestný výsluhový dôchodok.

Pri ozrejmovaní minulosti a skúmaní ľudských osudov historici neraz naľabia na ťažkú úlohu, lebo dostupné pramene im často nedávajú potrebnú odpoveď na objasnenie istej udalosti či osobnosti. To je aj prípad Mateja Polereckého. Posledným známym údajom o ňom je list jeho brata Andreja Polereckého z 18. januára 1773, v ktorom sa obracia na kráľa Ľudovíta XV. s prosbou, aby aj Matejovi udelil hodnosť brigadiera. Kráľ ho však do prvej generálскеj hodnosti nepovýšil. Tu sa zatiaľ aj definitívne stráca stopa po francúzskom plukovníkovi Matejovi Polereckom. Nevieime, či sa aj on na staré kolená usadil v Molsheim, kde žil a zomrel jeho brat. Nemožno napokon vylúčiť ani predpoklad, že na sklonku života sa spolu s rodinou vrátil do vlasti. Veď na Slovensku dodnes žijú potomkovia rodu Polereckých.

PhDr. Vladimír SEGEŠ, PhD.
Vojenský historický ústav

PLUK V 18. STOROČÍ

Najvyššou taktickou a správnu jednotkou stálych a pravidelných armád bol pluk, ktorý sa členil na viacero (10 – 15) kompanií, čiže stotín rôt. Stotinu tvorili spravidla 4 čaty. Najnižšou taktickou zložkou pechoty bol batalión (čiže prápor) zložený z 2 až 4 stotín, v jazdectve to bola švadróna či eskadróna vytvorená z 2 až 3 stotín. Stotina mávala 50 až 130 mužov, peší pluk od 500 do 4 000 a jazdecký pluk od 300 do 1 500 mužov. Najpočetnejšie stotiny a pluky mala habsburská monarchia a Prusko, počtom najnižšie zasa Francúzsko.

Na čele každého pluku stál veliteľ v hodnosti plukovníka, ktorý v plnej miere zodpovedal za jeho stav, výcvik a velenie. Z obdobia žoldnierskych armád pretrvával zvyk, že veliteľ pluku bol aj jeho majiteľom, takže pluk niesol jeho meno. Majiteľovi prislúchali rozsiahle právomoci, vrátane tzv. práva meča, čiže udelenia či odpustenia trestu smrti. On rozhodoval o prijatí kohokoľvek do pluku, udelení dovolenky alebo úplnom prepustení zo služby, o povýšení, treste či degradácii všetkých, včítane dôstojníkov. Bez plukovníkovho súhlasu sa nemohol žiaden príslušník pluku ani oženiť. Majiteľ pluku nemusel byť vždy jeho veliteľom. Bolo bežné, najmä v prípade, keď majiteľa povýšili do generálskej hodnosti alebo vyššej veliteľskej funkcie, že pluku velil veliaci plukovník, ktorému majiteľ zároveň zveril výkon niektorých alebo aj všetkých príslúchajúcich právomocí.

Lúčenie s africkou Eritreou

V ďalekej africkej Eritrei....

V piatok 16. júla sa na nádvorí Výcvikovej základne mierových síl OSN v Nitre uskutočnilo slávnostné zhromaždenie pri príležitosti ukončenia činnosti jednej z najnáročnejších misií, na akej sa zúčastnili príslušníci Ozbrojených síl SR. Naši vojaci tri a pol roka pôsobili v misii UNMEE (United Nations Mission in Ethiopia and Eritrea) na rozhraní Etiópie a Eritrey.

„Prvé dni na horúcej africkej pôde boli skutočne veľmi ťažké,“ zaspomínal si na koniec roka 2000 prvý veliteľ jednotky pplk. Ján Páleník a pokračoval: „Doslova na kamennej lúke a v období sucha sme začali budovať náš tábor. Tlačil nás čas, pretože už 6. januára 2001 prichádzala do Eritrey hlavná skupina našich vojakov. O tri dni neskôr našli naši vojaci prvú minú... Zo začiatku mala jednotka 153 príslušníkov, neskôršie vzrástol jej počet až na 199 ľudí.“

Príslušníci slovenského kontingentu SLOENGCOY odmiňovali určené priestory, cesty, opravovali mosty, likvidovali nevybuchnutú muníciu, pripravovali prístavacie plochy pre vrtuľníky. Osvedčila sa tu i špeciálna technika. Napríklad odmiňovacie tanky KMT-7, komplety Božena, Belarty, automobily Tatra a Aktis. Popritom všetkom, v rámci svojich možností pomáhali zbadačenému miestnemu obyvateľstvu.

„Málokto si vie predstaviť v akých podmienkach pracovali naši vojaci. Teploty sa často vyšplhali až na hranicu 50 stupňov Celzia. Na každom kroku číhalo nebezpečenstvo v podobe nevybuchnutých

Brig. gen. Peter Gajdoš odovzdáva medailu poslednému veliteľovi jednotky pplk. Radislavovi Jelínkovi

žia absolutórium. Tak napríklad npor. Peter Pukán z Nitry, ktorý pôsobil ako veliteľ odmiňovacej skupiny a neskôr aj na veliteľstve misie ako styčný dôstojník, či slob. Ľubomír Vaško zo Sabína, strojník-operátor odmiňovacieho zariadenia Božena.

Náčelník štábu riadenia operácií a výcviku Generálneho štábu OS SR brigádny generál Peter Gajdoš na slávnostnom zhromaždení v Nitre zdôraznil, že Slovensko získalo vysoký kredit v zahraničí aj vďaka zapojeniu sa do mierových operácií vo svete.

„V súčasnosti pôsobi v zahraničí vyše 650 príslušníkov ozbrojených síl. Jednou z najťažších bola práve skončená misia OSN v Eritrei. Všetci vojaci, ktorí pôsobili v tejto časti Afriky, obstáli na nej so ctou. Poďakovanie patrí im, ale taktiež najbližším, ktorí na nich čakali doma, na Slovensku. Nikdy nezabudneme na rotného in memoriam Vladimíra Kollára, ktorý pred dvoma rokmi zahynul pri plnení úloh v ďalekej africkej Eritrei,“ zdôraznil brig. gen. P. Gajdoš.

Milan ČIPKA

Foto autor a Jozef MICHNICA

Misia UNMEE

Na základe žiadosti OSN a na základe rozhodnutia vlády SR č. 769/2000 z 27. 9. 2000 bolo uznesením NR SR č. 1121 zo dňa 31. 10. 2000 schválené vyslanie žienijnej jednotky do misie UNMEE. Prvá časť kontingentu odletela do Eritrey 26. 12. 2000. Hlavné sily prišli do tábora Adi Quala 6. 1. 2001. V misii sa postupne od konca roku 2000 do júla 2004 vystriedalo 628 profesionálnych vojakov. Splnili 230 odborných úloh. Mechanickým spôsobom s pomocou odmiňovacích kompletov Božena odmiňovali 6 885 349 metrov štvorcových plôch. Ručne odmiňovali 1 816 990 metrov štvorcových. Na minovú bezpečnosť preverili 1 372 kilometrov ciest. Zlikvidovali takmer sedemtisíc kusov mín a nevybuchutej munície rôzneho druhu. Vojaci zo SR pôsobili na základniach Barentu, Shilalo, Adi Quala, Hadish Adi a Assab. Veliteľmi slovenskej jednotky v misii v Eritrei boli postupne: podplukovník Ján Páleník, Jaroslav Valko, Miroslav Čičman a Radislav Jelínek. Funkciu veliteľa kontingentu zastávali plk. Vladimír Žbodák, pplk. František Debnár a pplk. Ľubomír Mičátek.

Vodní záchranáři

Tanky pomaly schádzajú po svahu k vododromu. Ľavá strana priestoru na brodenie je označená bielymi bójkami. Každé vozidlo čaká 125 náročných metrov. Hĺbka vody dosahuje až 160 centimetrov. Odrazu veliteľ tanku, ktorý práve prechádza brodom, vzrušene hlási riadiacemu cvičenia poruchu. Vzápätí umiestňuje na vozidlo červenú zástavku. Riadiaci cvičenia vydáva povel veliteľovi záchranej a uvoľňovacej skupiny na zásah...

K tanku, ktorý má poruchu, sa po vodnej hladine rýchlo približuje čln s lodníkom, záchranármi a potápačmi. Jeden z nich, desiatnik Roman Gerasimov je už vo vode, odisťuje lano z tanku a pomocou plaváka ho podáva osádke plávajúceho transportéra PTS-10.

Roman je doma aj vo vzduchu

To bola len jedna z mnohých úloh, ktoré čakali na nedávnom vyvedení súčastí prešovskej mechanizovanej brigády vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť na rodáka zo Sobraniec. Starší potápač-prieskumník michalovského ženijného práporu je profesionálnym vojakom už takmer dva roky. Dovtedy tento absolvent poľnohospodárskeho učilišťa s maturitou vyskúšal niekoľko zamestnaní.

„Po ukončení základnej vojenskej služby v Košiciach, kde som privoňal k parašutizmu - v súčasnosti mám na svojom konte už 25 zoskokov - som pracoval ako učiteľ autoškoly, ale aj v bez-

pečnostnej službe. Nakoniec ma to predsa len pritiahlo do vojenskej uniformy. Zatiaľ tento krok neľutujem. Práca vojenského potápača je veľmi zaujímavá. Mám rád extrém. Či už vo vzduchu alebo pod vodou,“ hovorí 28-ročný vojenský profesionál.

Pod vodnou hladinou zvířenou tankami a bojovými vozidlami pechoty toho podľa neho veľa nevidieť. Potápači sa musia orientovať podľa hmatu. Takéto podmienky, ktoré majú ďaleko od potápania v teplej priehľadnej vode kdesi na korálovom pobreží Červeného mora, im neprekážajú. Zvykli si. Rovnako desiatnik Gerasimov, ako aj jeho o tri roky mladší kolega, desiatnik Viliam Červenák.

Vojenskými profesionálmi sa stali v ten istý deň. I keď cesta rodáka z Dúbravky v okrese Michalovce bola predsa len trochu zložitejšia. Po maturite na gymnáziu si odkrútil vojenčinu v Rožňave ako operátor rádiolokátora. Potom pracoval v bezpečnostnej službe a pôvodne chcel ísť k polícii. „Nakoniec som sa rozhodol pre ozbrojenú silu. Možno aj preto, že sa mi

práca v nich zdala zaujímavejšou,“ nahlas uvažuje desiatnik Červenák.

Teším sa na Belgicko

Vášni pre potápanie prepadol už pred šiestimi rokmi. Prešiel takmer všetky významnejšie vodné plochy na východe republiky. Dopustiť nedá najmä na Morské oko pod Sninským kameňom. More je ale snom každého potápača. Ani Viliam nie je výnimkou. Najviac mu učarovalo chorvátske jadranské pobrežie.

„Mojím obľúbeným miestom je okolie ostrova Krk. Proti vojenskému potápaniu je to určitý relax. No aj v uniforme som mal zopár pekných zážitkov. Napríklad aj pri minulej návšteve potápačov belgickej armády. Na jeseň by sme mali ísť zasa my do Belgicka. Tešíme sa na spoločné potápanie s nimi vo veľkých riekach i v Severnom mori, ale aj na ich výcvikové zariadenia. Veď podľa slov našich veliteľov práve belgickí vojenský potápači patria medzi špičku v rámci celej aliancie. Chceli by sme v rámci spoločného výcviku načerpať čo možno najviac skúseností,“ poznamenal desiatnik Červenák. Veliteľ záchranej uvoľňovacej skupiny kapitán Vladimír Lendák pri hodnotení činnosti oboch potápačov nešetril slovami chvály na ich adresu. Veď všetky plánované úlohy pri výcviku mechanizovaných a tankových jednotiek na vodnom cvičisku sa aj vďaka nim podarilo úspešne splniť.

Jozef ŽIAK

Foto Peter DOVINA

Desiatníci Viliam Červenák (vľavo) a Roman Gerasimov sa pripravujú na zabezpečenie brodov tankov

Začína sa zásah na záchranu vozidla

Bude na Papeete Ulica M. R. Štefánika?

„Všetka moja snaha má len jeden cieľ - dôstojne si uctiť meno Milana Rastislava Štefánika a, samozrejme, spropagovať Slovensko na jednom z najatraktívnejších turistických miest sveta, vo Francúzskej Polynézii. V hlavnom meste Papeete na ostrove Tahiti. Tam Štefánik v roku 1910 vybudoval astronomické observatórium a sieť meteorologických staníc,“ uviedol obdivovateľ a propagátor nášho slávneho generála, Bratislavčan Ing. Igor Adamovič (1932) pochádzajúci z dedinky Turíčky v lučeneckom okrese.

Tento čulý a aktívny dôchodca (nadporučík vo výslužbe), cestovateľ, ktorý, mimochodom, patrí na rodnom Slovensku, v Európe i vo svete medzi najuznávanejších odborníkov - šľachtiteľov krásnych gladiol. Napísal o nich dve knihy. V roku 2001 ocenila jeho zásluhy pri šľachtení a propagovaní gladiol medzinárodná komisia, zložená z uznávaných odborníkov - uvedením jeho mena do Haly slávy (International Gladiolus Hall of Fame) v americkom meste Greeley v štáte Colorado. Len pre zaujímavosť, v USA sú zaregistrované aj slovenské sorty gladiol Bradlo a M. R. Štefánik.

Ing. Adamovič už v r. 1973 založil v Bratislave organizáciu GLADIOL-CLUB a vymyslel kvartálny bulletin Svet gladiol, ktorý vydáva dodnes. Medzi jeho ďalšie koníčky patrilo v minulosti lietanie. Na bezmotorových lietadlách nalietal ako inštruktor Zväzarmu viac ako 1 400 hodín. Túžba po letaní ho neopustila ani v zrelom veku. Ako 62-ročný absolvoval

Pestovateľ gladiol, cestovateľ a obdivovateľ gen. M. R. Štefánika
Ing. Igor Adamovič

výcvik lietania na závesných padákoch v Juhoafrickej republike, neskôr aj na Slovensku.

Anabáza na Tahiti

Cestovateľská vášeň doviedla I. Adamoviča na Nový Zéland, do Juhoafrickej republiky, Thajska, navštívil ostrov Maurícius, Keňu, USA, Francúzsku Polynéziu...

„Pri mojich dvoch cestách do Francúzskej Polynézie ma osud zavial aj do hlavného mesta Papeete na ostrove Tahiti,“ začal svoje rozprávanie I. Adamovič a pokračoval: „Podarilo sa mi po veľkých ťažkostiach (lebo nebol na mapách) nájsť pamätník M. R. Štefánika, ktorý bol odhalený 28. októbra 1994. Na tejto slávnosti sa pred desiatimi rokmi zúčastnili príslušníci letectva polynézskej armády, výprava našich krajanov - F. Kele, J. Husár a M. Musil - ktorá priviezla pamätnú dosku na pamätník, ako aj delegácia z Francúzska. Pamätník - podľa vzoru Bradla - vybudovali príslušníci letectva tahitskej armády. Pamätník sa nachádza v areáli rezidencií dôstojníkov polynézskej armády, na mieste, kde v roku 1910 začal Štefánik budovať astronomické observatórium. Podarilo sa mi vypátrať, že už 5. augusta 1921 sa mestská

rada Papeete uzniesla pomenovať po Štefánikovi ulicu, ktorá vedie k observatóriu, a návršie nazvať Mont Stefanik. Bohužiaľ, za vyše 80 rokov to z neznámych dôvodov neurobili.“

Úctu a vážnosť generálovi

Veľký obdivovateľ nášho generála, cestovateľ I. Adamovič si myslí, že práve pri desiatom výročí odhalenia pamätníka M. R. Štefánika na Tahiti by bolo doslova žiaduce, aby sa v Papeete uskutočnila malá slávnosť spojená s premenovaním návršia a ulice podľa M. R. Štefánika. Nič sa neurobí samo, právom sa iniciatíva očakáva z krajiny spod Tatier, z rodiska slávneho generála. Preto požiadal o pomoc naše ministerstvo, aj Ivana Gašparoviča a napísal aj prezidentovi Francúzskej republiky.

Práve Jacques Chirac na konci minulého roka navštívil Papeete. V slávnostnom vydaní najvýznamnejších miestnych novín venovaných návšteve francúzskeho prezidenta boli až dve strany venované

M. R. Štefánikovi. Autorom jedného z článkov bol Igor Adamovič. V tomto článku po prvýkrát na Tahiti použili podobizeň M. R. Štefánika, ako ju poznáme u nás - v generálskej čiapke. Miestnemu starostovi a redakcii ju venoval I. Adamovič. Dovtedy poznali len nevýrazný portrét mladého bradatého astronóma M. R. Štefánika, aký je aj na pamätníku.

„Počas pobytu na Tahiti, ale aj po návrate domov začiatkom marca sa mi často snívalo o Štefánikových slovách »Pre muža pevných predsavzatí a trpezlivosti niet nemožností.« Práve preto chcem urobiť všetko pre to, aby ulicu a areál okolo pamätníka premenovali podľa nášho hrdinu. Sám to však ťažko dokážem. Nežiadam nijaké výhody či finančný prospech, naopak, som ochotný aj finančne prispieť. Ide mi úprimne len o národný záujem,“ poznamenal s dojatím v hlase Igor Adamovič.

Milan ČIPKA

Foto autor a archív Igora ADAMOVIČA

Pri pamätníku v Papeete, ktorý postavili pred desiatimi rokmi príslušníci tahitského letectva

Na Mariánskej hore

Prvý júlový víkend sa uskutočnila už 8. Národná vojenská púť z Kežmaruku do Levoče. V tomto roku sa na nej okrem slovenských vojakov zúčastnili aj ich kolegovia z dvoch členských štátov aliancie: Nemecka a Belgicka. Z krajiny, v ktorej sídli centrála NATO, bol prítomný aj generálny vikár belgickej kráľovskej armády Roger Van den Berge.

Vojenský pútnici sa počas svojho putovania cez Vojenský výcvikový priestor Kežmarok zastavili k modlitbám svätého ruženca na priestranstve zvanom „Václavák“. Pod vedením vojenského duchovného prešovskej mechanizovanej brigády majora Jozefa Michalova sa okrem iného pomodlili aj za piatich profesionálnych vojakov trebišovského práporu, ktorí nedávno zahynuli pri automobilovom nešťastí. Viacerí z nich boli pravidelnými účastníkmi vojenských púti do Levoče, ale aj do Lúrd.

Osobne ich poznal aj guľometník nitrianskeho mechanizovaného práporu slobodník Erik Halgoš, ktorý niesol počas putovania drevený kríž. Rodák z Veľčice v okrese Zlaté Moravce študuje v Nitre externe teológiu. Vojenským profesionálom je od októbra minulého roku a na rôznych púťach u nás doma či vo Francúzsku bol už niekoľkokrát. Aj ako dobrovoľný organizátor. Strelci z michalovského mechanizovaného práporu vojaci Vladimír Gaľo a Peter Pavlík boli na púti po prvý raz vo svojom živote. „Chceli sme zažiť tú atmosféru, o ktorej nám rozprávali starší kolegovia. Musím povedať, že vôbec neklamali. Človeka doslova zamrazí, keď stojí na Mariánskej hore tesne pod oltárom a za sebou cíti tie tisíce ľudí,“ povedal vojak Vladimír Gaľo.

Nadrotmajster Pavol Mladý z rotý velenia prešovskej brigády niekoľkokrát,

keď ešte pôsobil vo VVP Kežmarok, zabezpečoval putovanie vojenských pútnikov cez vojenský výcvikový priestor. Teraz sa po prvý raz ocitol v úlohe pútnika. „Chcem viac poznať sám seba. Po duševnej i fyzickej stránke. Chystám sa na pešiu púť z Varšavy do Čenstochovej. A preto tie kilometre do Levoče beriem aj ako určitú formu tréningu,“ zdôveril sa rodák z oravského Zákameného, ktorý na vojenskú púť pozval aj svoju matku.

Náčelník proviantnej služby žilinského pluku špeciálneho určenia nadporučík Jozef Baran-Tomík je na tejto vojenskej púti už druhý raz. „Je to pre mňa vítaná príležitosť zamyslieť sa nad svojím doterajším životom. Ako vojak som bol na púti v Lurdoch aj v rakúskom Mariazelli. Predtým som ešte ako civil navštevoval púte v Gaboltove,“ vyznal sa rodák zo Smilna neďaleko Bardejova. Čatár Viktor Ando z rimavskosobotského práporu RCHBO pozval na púť aj svoju priateľku.

Najmladším vojenským pútnikom bol päťročný Jožko Mišák. Na púti bol so svojou mamou, rotmajsterkou Katarínou Mišákovou z martinskej výcvikovej základne pozemných síl. Chlapča malo najväčší zážitok z nocovania v stanovom tábore s ostatnými vojakmi priamo na

Najmladší vojenský pútnik
Jožko Mišák so svojou mamou

Mariánskej hore.

„Bolo to prima, aj keď mi bola trochu zima,“ vyhlásil malý Jožko.

Podľa ordinára ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR Mons. Františka Rábeka a generálneho vikára Ordinariátu OS a OZ SR plukovníka ThLic. Marka Trochana budúročná národná vojenská púť bude vyzeráť trochu inak. „Chceme do Levoče pozvať vojenských profesionálov a ich rodinných príslušníkov,“ vyslovil sa biskup Rábek.

Stranu pripravil Jozef ŽIAK

Bezpečnostná politika Spojeného kráľovstva ^(3. časť)

Na vojensko-strategickej úrovni ide predovšetkým o dôraz na efektívnu spoluprácu s americkými ozbrojenými silami, vrátane požiadavky, aby britské ozbrojené sily boli schopné dosiahnuť „operačné tempo“ amerických ozbrojených síl. Vyzdvihuje sa aj dôležitosť zblíženia sa s pokrokom USA v oblasti technológií a doktrín.

(Dokončenie z predchádzajúceho čísla)

Dosiahnutie interoperability s americkými ozbrojenými silami si vyžaduje intenzívnu výmenu informácií, ako aj spoluprácu pri plánovaní operácií. Tieto faktory sú o to dôležitejšie, že v prípade vojenských operácií, na ktorých bude participovať aj Spojené kráľovstvo, je spolupráca s USA hodnotená ako kľúčová. Konkrétne - dokument jednoznačne vyhlasuje, že akákoľvek budúca stredno-veľká alebo rozsiahla vojenská operácia Spojeného kráľovstva bude vybojovaná v koalícii, ktorú vedú alebo dominantne podporujú Spojené štáty. Koalícia s USA prináša politické, diplomatické a vojenské výhody, a preto britské ozbrojené sily musia byť velené, štrukturované, vyzbrojené a vycvičené s ohľadom na túto skutočnosť.

Veľmi dôležitá je aj klasifikácia hrozieb a charakteristika globálneho bezpečnostného prostredia, ktoré tvoria rámec britskej bezpečnostnej politiky. Ako najdôležitejšie trendy sú analyzované:

- nestabilita globálneho bezpečnostného prostredia, vrátane nárastu počtov kríz s odlišným charakterom a geografickým umiestnením, ktoré predpokladajú nasadenie britských ozbrojených síl (Afganistan, Irak, Kongo, Kosovo, Východný Timor, Sierra Leone);
- medzinárodný terorizmus;
- rozširovanie NATO a transformácia rozsiahlych statických ozbrojených síl na menšie, ktoré sú schopné realizovať aj operácie mimo teritórium členských štátov;
- rozvoj ESDP a prvé „európske“ operácie;
- rozvoj strategického partnerstva s Ruskom;
- širokospektrálna proliferácia zbraní hromadného ničenia a rozvoj nových technológií a konceptov vrátane „Network Enabled Capability – NEC“.

Čo sa týka angažovanosti v zahraničí, Spojené kráľovstvo naďalej plánuje intenzívne sa angažovať aj v globálnom rozsahu, pričom ako prioritné regióny sú identifikované periféria a oblasti okolo Európy, Blízky Východ, Severná Afrika a Perzský záliv. Vyslovene sa však deklaruje, že Spojené kráľovstvo musí rozšíriť svoje možnosti, aby bolo schopné zasahovať („project force“) i mimo týchto oblastí, napríklad

v protiteroristických operáciách alebo krátkych „peace-support“ operáciách a v operáciách na prevenciu konfliktov. Jednoznačne sa potvrdzuje a posilňuje dôraz na projekciu sily – aj keď v tomto zmysle ako mŕľnik je možné hodnotiť už analyzovaný Strategic Defence Review, ktorý položil základy totálnej transformácie britských ozbrojených síl, ako aj strategického myslenia smerom k jednoznačnému prvenstvu intervenčných operácií. V budúcnosti sa v plánovaní síl bude kľásť hlavný dôraz na niekoľko paralelných malých a stredno-veľkých operácií. Napriek tejto skutočnosti

Ilustračné foto USMC

a pretrvávajúcej dôležitosti „peacekeepingových“ operácií však britské ozbrojené sily musia byť schopné realizovať rozsiahle operácie v Európe, v Stredomorí a v regióne Perzského zálivu. Nasaditeľnosť a udržateľnosť síl musia byť garantované aj v takých podmienkach, kde miestne základne a prelet lietadiel nie sú umožnené.

Na základe tejto analýzy najdôležitejšie črty britskej bezpečnostnej politiky sú nasledujúce:

- Menší dôraz na nukleárne sily a výrazná redukcia počtu nukleárných bojových hlavíc.
- Priorita špeciálnych vzťahov so Spojenými štátmi pred akýmikoľvek inými bilaterálnymi alebo multilaterálnymi vzťahmi.

- Priorita koalíčných operácií – kým Francúzi počítajú predovšetkým s vytváraním „európskych“ koalícií, v ktorých plánujú zohrávať vedúcu úlohu, britské ozbrojené sily plánujú realizáciu rozsiahlejších operácií takmer výlučne len v koalícii so Spojenými štátmi a až potom s ďalšími štátmi, pričom „vedúcu pozíciu“ by v takýchto operáciách zohrávali USA a Spojené kráľovstvo by participovalo ako „najdôležitejší spojenec“.

- Ďalšie zvyšovanie kapacít a schopností na projekciu sily. Pri zaradení do výzbroje majú prioritu tie zbraňové systémy, ktoré sú z tohto hľadiska kľúčové: veľké transportné lietadlá dlhého dosahu, väčšie lietadlové lode.

Môžu nastať problémy s realizáciou ambiciózných cieľov - pre veľký objem potrebných finančných prostriedkov. Spojené kráľovstvo investuje už aj v súčasnosti väčší podiel z HDP do obrany ako drvivá väčšina členských štátov NATO (podobné alebo vyššie percentá ako Briti dosahujú len Francúzsko a Grécko s Tureckom, ich prípad je však špeci-

fický) a výraznejšie zvýšenie finančných prostriedkov investovaných do tejto sféry je veľmi diskutabilné. Riešením môže byť oveľa vyššia miera špecializácie medzi spojencami: Spojené kráľovstvo môže prenechať rozvoj a budovanie technicky a finančne menej náročných vojenských spôsobilostí a schopností svojim partnerom a môže sa koncentrovať na programy s vyššou „prestížou“ (napríklad na budovanie veľkých lietadlových lodí) v spolupráci s porovnateľnou mocnosťou. V tomto prípade možno uvažovať predovšetkým o Spojených štátoch a Francúzsku.

PhDr. Róbert ONDREJCSÁK
Riaditeľ Inštitútu obranných
a bezpečnostných štúdií MO SR

Generálny riaditeľ sekcie vyzbrojovania MO SR Ing. Ivan Chyla: Šancu má nielen Aligator či Zuzana

Čatár v zálohe, rodák z Topoľčian, je síce vo funkcii len mesiac, no prakticky celý jeho doterajší život bol nejakým spojeným so zbraňami, muníciou a výbušnami. Po ukončení Strednej všeobecnovzdelávacej školy v Bánovciach nad Bebravou absolvoval chemickú priemyslovku v Brne, chemicko-technologickú fakultu v Bratislave, fakultu vojensko-inžiniersko výzbrojnú na vojenskej akadémii v Brne, ale aj fakultu chémie a technológie výbušnín v Pardubiciach a doplnkové pedagogické štúdium na Žilinskej univerzite. Je odborným pyrotechnikom, ale aj súdnym znalcom pre oblasť munície a výzbroje. Dlhé roky pracoval v ZVS Dubnica nad Váhom, v Novákoch, ale aj na generálnom štábe a neskôr na trencianskom veliteľstve logistiky.

• S akými plánnymi a predsavzatiami ste nastúpili do novej pracovnej pozície?

Chcel by som čo najlepšie zužitkovať všetky svoje doterajšie skúsenosti z práce v ozbrojených silách i v zbrojárskych podnikoch. V prvom rade chcem zaviesť systém do oblasti vyzbrojovania, zavádzania novej techniky a dosiahnuť väčšiu dynamiku v procese zavádzania progresívnych technológií. Celý život som pôsobil v oblasti výzbroje a munície. Som presvedčený o tom, že aj v tomto smere je možné prijať niektoré opatrenia, ktoré by prispeli k lepšiemu materiálnotechnickému vybaveniu ozbrojených síl.

• Vojenský profesionáli v útvaroch už pomerne dlho volajú po rýchlejšom zavádzaní nových zbraňových systémov a vojenskej techniky do ozbrojených síl. Na čo sa môžu v najbližšom období tešiť?

V spolupráci s nemeckým partnerom sa úspešne zaviedla modernizácia raketometu RM-70. Už v blízkej budúcnosti sa objaví v útvaroch. Rovnako aj mýnomety a ručné zbrane novej generácie. Je pripravené uzatvorenie zmluvy o dodávke kolesových obrnených vozidiel Aligator 4x4 z Vojenského opravárenského podniku 027 Trenčín. Zatiaľ v troch modifikáciách: veliteľskej, ženijnej a PVO. Neskôr by mali pribudnúť aj prieskumná a spojovacia verzia. Prvé vyrobené vozidlá sa veľmi úspešne osvedčili aj v ťažkých terénnych podmienkach zahraničných misií. Napríklad v rámci spoločného česko-slovenského práporu KFOR v Kosove. Prvé vozidlá by mali prísť do ozbrojených síl už koncom budúceho roku, prípadne v roku 2006. Bol testovaný nový nákladný automobil, ktorý v súčasnosti prechádza vojskovými skúškami a v krátkom čase by mal byť zavedený do ozbrojených síl. Podobne aj

ľahký terénny automobil. Po našom vstupe do NATO v rámci priorit, medzi ktoré patria ženijné jednotky, RCHBO, vojenská polícia, ale aj sily a prostriedky okamžitej reakcie, bude potrebné v dohľadnom čase všetky spomínané zložky pripraviť na plnenie úloh spoločne s ďalšími armádami členských krajín aliancie.

• Mohli by ste byť konkrétnejší?

V prvom rade príslušníkov týchto jednotiek, ale neskôr aj ďalších, treba vybaviť novými poľnými uniformami a ďalšími výstrojnými súčiastkami, ktoré by boli porovnateľné so štandardom NATO v tejto oblasti. Mali by dostať aj nový 40 mm ručný granátomet či odstrelovaciu pušku. Jednotlivé výstrojné súčiastky, ako aj odstrelovacia puška sa v súčasnosti skúšajú vo vytipovaných vojenských útvaroch.

• Veľa sa v uplynulom období hovorilo o modernizácii leteckej techniky. Čas však beží a výsledky stále nie sú príliš viditeľné...

Dlho očakávaná modernizácia lietadiel Mig-29 sa uskutoční v trencianskych leteckých opravovniach za príspevku ruských partnerov. Pôjde o desať bojových a dva cvičné stroje. Na Slovensku bola nedávno skupina ruských expertov, ktorí posudzovali všetky aspekty tejto modernizácie. Zložitejšia je situácia okolo modernizácie vrtuľníkov Mi-24. Pôvodne to mal byť spoločný projekt Visegrádskej štvorky. Neskôr z neho z rôznych príčin odstúpili najskôr Maďari a potom aj Česi. Rokovali sme s poľskou

stranou o možnostiach spoločného postupu. Ak bude odpoveď priaznivá, budeme postupovať spoločne. Pripravuje sa aj modernizácia radarových prostriedkov protivzdušnej obrany.

• Dlhé roky pracujete v oblasti vyzbrojovania. V posledných pätnástich rokoch došlo z rôznych objektívnych, ale niekedy aj subjektívnych príčin, k podstatnej redukcii slovenského obranného priemyslu. Čo považujete aj napriek týmto problémom za jeho najväčší úspech?

Jednoznačne je to samohybná kanónová húfnica Zuzana kalibru 155 mm. Na výstave IDEE 2004 sa v Trenčíne objavila aj jej modernizovaná verzia Zuzana-XA1. Úspechom je aj vývoj munície k tomuto kom-

pletu. Posledným príkladom je cvičný delostrelecký náboj kalibru 155 mm s redukovaným dostrelom. Umožňuje plnohodnotný nácvik streľby aj v priestoroch, ktoré majú obmedzené rozmery. Strela signalizuje dopad zvukovým a svetelným efektom a dymom. Ten je viditeľný až zo vzdialenosti troch kilometrov. Vo svete sú len jeden či dvaja výrobcovia, ktorí sú schopní niečo podobné vyprodukovať. Na veľmi dobrej úrovni sú aj odminovacie stroje Božena. Musím ale priznať, že nie vždy sa nám podarilo dostatočne marketingovo využiť všetky prednosti týchto výrobkov a v potrebnom množstve ich umiestniť na zahraničných trhoch.

• Ako nám môže práve v lepšom využití možností slovenského obranného priemyslu pomôcť naše členstvo v NATO?

Vstupom do aliancie sa nám podstatne rozšírili možnosti, len ich musíme dostatočne využiť. Získali sme prístup k mnohým cenným informáciám, dostali sme šancu na podstatne vyššej úrovni a bezprostredne informovať našich partnerov v NATO o našich zbrojných projektoch a možnostiach našich výskumných a výrobných zariadení. Veľa si sľubujeme od nedávneho vstupu Slovenska do Agentúry pre obranné spôsobilosti, výskum, vývoj, obstarávanie a vyzbrojovanie (Európska obranná agentúra – EDA).

Jozef ŽIAK
Foto Peter DOVINA

Rozhodnú absolútne výkony

S vynikajúcou vizitkou sa pod olympijskými kruhmi v Aténach predstavia dráhari trenčianskej Dukly Jozef Žabka a Martin Liška. Na majstrovstvách Európy v talianskej Fiorenzuole začiatkom júla získali v bodovacích pretekoch dvojíc striebornú medailu.

• Aké poznatky máte o aténskej dráhe?

J. Žabka: Odjzdili sme na nej už dva preteky Svetového pohára. Strecha je variabilná, to znamená, že štadión môže byť aj odokrytý. Počas hier bude ale zastrešený. Verím, že tam bude namontovaná aspoň klimatizácia.

• Bude sa však jazdiť na dreve. Vyhovuje vám to?

J. Žabka: Ešte keď sme jazdili amatérske šesťdenné preteky, nám betónový povrch vyhovoval viac. Postupne sme si však zvykali aj na drevo, najmä na krátkych dráhach. Teraz je nám to už vlastne jedno, sme profesionáli a musíme jazdiť na každom povrchu. Pády bolia rovnako, navyše pod kožou nám z pretekov na drevenej dráhe zostali ešte dodnes drobné ívery.

• Ako ste spokojní s prípravou?

M. Liška: Bola perfektná, a to aj vďaka zabezpečeniu zo strany SOV a našej Dukly. Snáď nám vyjde všetko, čo sme si naplánovali.

• S akými cieľmi odchádzate na olympiádu?

J. Žabka: Keďže sme zaradení v TOP-tíme, naším prvoradým cieľom je bodo-

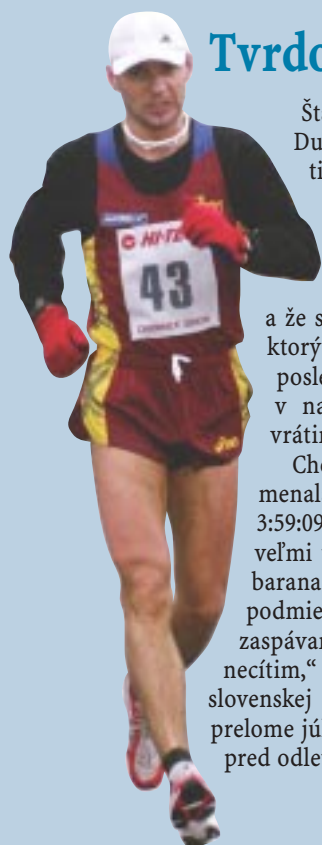
vané umiestnenie (pozn. do 6. miesta), čím by sme obhájili postavenie z olympiády v Sydney. Prirodzene, chceme viac a pokúsime sa o zisk medaily.

• Čo bude pre úspech rozhodujúce?

M. Liška: Predovšetkým správne načasovanie športovej formy. Preteky však budú také otvorené, že o úspechu budú rozhodovať detaily. Od začiatku bude

treba dávať pozor na všetkých súperov, aby nám v špurtoch neunikli. Pre nás je olympijská súťaž životnou, a preto budeme musieť ísť so silami až na doraz.

J. Žabka: Na OH bude štartovať iba dvanásť najlepších dvojíc. Neexistuje žiaden favorit. Už v Sydney sa jazdilo na hrane tvrdosti a navyše veľmi rýchlo, priemerná rýchlosť bola 58 km za hodinu. Rovnako rýchlo sa bude pretekať aj v Aténach, a na ostré tempo budú mať natrénované všetci. Výsledok bude aj o absolútnom výkone.

Tvrdohlavo za olympijským snom

Štart na OH bol pre 32-ročného chodca banskobystrickej Dukly Kazimíra Verkina veľkým životným snom. Letenky na tie predchádzajúce mu vždy unikli iba o vlások. Ani prvé pokusy o splnenie olympijského limitu v tomto roku mu nevyšli, no keď prihárало, vydal zo seba posledné sily. „Po neúspechu na pretekoch SP v nemeckom Naumburgu sa zdalo, že olympijská šanca je nenávratne preč a že s aktívnou chôdzou skončím. Vďaka bratrancovi Mirovi, ktorý ma pozval na sústredenie do USA, som sa ešte chopil poslednej šance. Päť týždňov som sa pripravoval v Colorade v nadmorskej výške 2 200 metrov a veril som, že sa vrátim späť do hry,“ konštatuje večný smoliar.

Chodecká Grand Prix v írskom Dubline koncom júna znamenala splnenie olympijského sna. Čas pod štyri hodiny – 3:59:09 hod. dal definitívu. „Mnohí mi už neverili, som však veľmi tvrdohlavý. Azda aj preto, že som sa narodil v znamení barana,“ trefne poznamenal chodec trénujúci v amatérskych podmienkach. Splnený sen ho postavil opäť na nohy. „Večer zaspávam s úsmevom na tvári a tvrdé tréningy v nohách takmer necítim,“ zdôveril sa jeden z posledných mohykánov slávnej éry slovenskej chôdze. Na aténske horúčavy sa chce aklimatizovať na prelome júla a augusta na ostrove Rhodos a záverečných desať dní pred odletom bude trénovať doma pod Urpínom.

Stranu pripravil Jozef MICHNICA

DO ATÉN 25 „DUKLÁKOV“

Slovenský olympijský výbor (SOV) na svojom zasadnutí 15. júla 2004 schválil konečnú nomináciu 64 športovcov SR na hry XXVIII. olympiády. Medzi nimi je aj 25 športovcov z armádnych športových klubov. Z Trenčína pocestujú do Atén: dráhovi cyklisti Peter Bazálik, Jaroslav Jeřábek, Ján Lepka, Jozef Žabka a Martin Liška, rýchlostní kanoisti Martin Chorvát, Marián Ostrčil, Peter Páles a Daniel Biksadský, zápasník Attila Bátky a vzpierac Martin Tešovič. Až 14 športovcov je z banskobystrickej Dukly: atléti Peter Korčok, Miloš Bátovský a Kazimír Verkin (chôdza na 50 km) a Matej Tóth (chôdza na 20 km), Milan Haborák a Mikuláš Konopka (guľa), Marián Bokor (oštep), Miloslav Konopka (kladivo), džudista Zoltán Pálkovács, vodní slalomári Michal Martikán (na snímke), Elena Kaliská a Gabriela Stacherová, plavec Ľuboš Križko a športový strelec Jozef Gönci.

Ženisti opäť na výbornú

Dňa 26. júna zorganizovali odborári z Bratislavského Volkswagenu deň detí na Partizánskej lúke v Bratislave. Novinkou tohtoročného programu bolo vystúpenie ženistov zo Serede a Asociácie UN-V Slovakia.

Úspešné zdolanie „mínového poľa“ s výstrojom a výbavou našich pyrotechnikov rozžiariť očka všetkých detí zaiste ešte viac ako sladká odmena, ktorá ich čakala na záver. Skúška zbrani zo zbierky UN-V Sk potvrdila, že naša armáda sa nemusí obávať o svoj dorast. Vydarené podujatie ukončil futbalový zápas medzi vojakmi a omladinou Volkswagenu. Funkcionári odborovej organizácie vyjadrili pranie pokračovať v podobnej spolupráci i v budúcnosti.

Text a foto Ján MACKOVČIN

Činorodý senický klub

Klub Zväzu vojakov SR vznikol v Senici len nedávno. Presnejšie 15. januára tohto roku, práve v deň raketového vojska a delostrelectva. Vtedy sa zišlo dvadsaťpäť bývalých príslušníkov delostreleckého pluku, ktorý bol dlhé roky umiestnený v Senici. V súčasnosti sa počet jeho členov už pomaly približuje k stovke.

Snažíme sa presadzovať sociálne, pracovné, ekonomické a kultúrne záujmy našich členov, bývalých profesionálnych vojakov, ich rodinných príslušníkov, ako aj pozostalých po vojakoch. Najmä v poslednom období, keď sa pomerne často mení legislatíva a mnohé predpisy a nariadenia týkajúce sa sociálneho zabezpečenia, je potrebné im mnohé veci objasňovať, ale aj obhajovať ich práva. Zmenila sa totiž aj pôsobnosť a kompetencie orgánov štátnej správy a samosprávy, takže naši členovia už nevybavia mnohé záležitosti tam, kde boli po minulé roky zvyknutí.

Senický klub Zväzu vojakov SR vošiel do povedomia obyvateľov mesta aj svojou aktívnou účasťou na mnohých spoločenských akciách, ktoré sa uskutočnili v tomto roku. Boli to oslavy oslobodenia mesta, ukončenia druhej svetovej vojny, ale aj výročia smrti generála M. R. Štefánika. Veľmi vydarenou akciou boli 11. júna oslavy 60. výročia založenia 3. Liptovského delostreleckého pluku, ktorý takmer štyri desiatky rokov pôsobil práve v Senici. V priebehu tohto obdobia sa delostrelci stali neodmysliteľnou súčasťou života mesta. Bez nich bolo nemysliteľné organizovanie významnejšej spoločenskej, kultúrnej i športovej akcie v Senici a blízkom okolí.

V tejto tradícii chcú pokračovať aj bývalí profesionálni vojaci, dnešní vojen-

skí dôchodcovia. Nielenže plánujú zorganizovať pre svojich členov v najbližších mesiacoch niekoľko kultúrno-spoločenských a športových akcií, ale nechcú zostať b o k o m ani pri

nábore nových profesionálov pre ozbrojené sily najmä na stredných školách senického regiónu. Ich skúsenosti a poznatky by sa dali využiť aj pri vlasteneckej výchove v školách. Tipov na ďalšiu činnosť našich členov je viacero. Bývalí profesionálni vojaci chcú aj naďalej zostať aktívnou súčasťou života Senice a zaradiť sa medzi najaktívnejšie kluby Zväzu vojakov SR.

Plukovník v.v. Ján UKROPEC

Rozlúčková storočnica

Milovice - už nikdy více! Takto vravievali vojaci, keď spomínali na tvrdý výcvik v tomto vojenskom výcvikovom priestore. Spomenul som si na to pri návšteve Milovic 26. júna 2004, kde som sa na pozvanie starostu mesta a Armády ČR zúčastnil na oslavách 100. výročia vzniku VVP Milovice-Mladá.

Slávnosť zorganizovalo mesto Milovice, Armáda ČR a kluby vojenskej histórie na letisku Boží dar ako statickú i dynamickú ukážku historickej výzbroje a vojenskej techniky. Vojenskú prehliadku predstavovala predovšetkým prezentácia historickej vojenskej techniky, ktorú kluby vojenskej histórie zbierajú, opravujú a upravujú do pôvodného stavu. Prehliadku otvoril známy ľahký tank LT-38 vyrábaný v Čechách pred 2. svetovou vojnou i počas nej. Škoda, že taký tank na Slovensku v pojazdnom stave nemáme, stálo by to za to. V Martine bol vo výzbroji tankového pluku „pluku útočnej vozby“, bol úspešne použitý v SNP. Po ňom nasledovalo päť tankov T-34 a ja som smutne konštatoval, že u nás nemáme ani jeden schopný jazdy, dokonca sa postupne rušia ako statické pamiatky. Pritom sa vyrábali u nás v Martine! To platí aj o 122-mm húfnici vz. 38 vyrábanej v Dubnici. Potom prišla prehliadka obrnených pásových, polopásových a kolových transportérov, ženijnej a dopravnej techniky. Pri pohľade na 30 mm protiletadlový dvojkanón (PLdvK vz. 53/59) som si spomenul, ako som pred 45 rokmi ako major kontroloval jeho výrobu a prebierku v TOS Trenčín. Ešte i dnes je stále vo výzbroji ako najstaršia výzbroj OS SR!

Dôvody na oslavu malo mesto i armáda. Armáda sa zbavila množstva budov a zariadení, mesto ich zasa získalo. Bolo tam veliteľstvo 13. tankovej divízie (po okupácii v roku 1968 premiestnené do Topoľčian), potom známe veliteľstvo sovietskych vojsk. Pre ich pohodlný život boli postavené ubytovacie, veliteľské, skladové, technické a kultúrne zariadenia. To všetko je dnes poškodené, rozkradnuté a zarastené burinou, v podobnej situácii je aj letisko Boží dar, kde sa napriek tomu oslavy uskutočnili. Aj tak ale nemožno hovoriť, že toto všetko, čo mesto získalo bez náhrady, je snáď danajský dar. Ide o značné hodnoty, o pozemky, ktoré mesto, aj vzhľadom na blízkosť Prahy, dávajú pri vhodnom využití veľkú šancu.

Heslo „Milovice - už nikdy více!“ dostalo nový obsah a je vlastne pravdou: Do vojenských Milovic už nebude viac možné prísť.

Genmjr. v.v. Rudolf TVAROŠKA

Folklórny súbor Váh otvoril hlavný piatkový program spolu s liptovskými súbormi

Päť krížikov na dreve

Ak sa povie Východná, každému napadne niečo iné - pieseň, zábava, tanec, hudba, pekné dievčatá, alkohol, stany, folklórne súbory. Toto všetko sa stretáva v slovnom spojení folklórny festival. Toto všetko k nemu patrí. Pravdepodobne nikomu nenapadne spájať Folklórny festival Východná, túto obchodnú značku s päťdesiatročnou tradíciou, s vojakmi. Lenže za posledné polstoročie sa na festivale vystriedalo množstvo súborov,

a medzi nimi aj vojenské. Výnimkou nebol ani tento ročník. Folklórny súbor Váh z Liptovského Mikuláša je takmer domáci, súbor

Jánošík zo Zvolena patrí tiež medzi stálice festivalu. Tohto leta prišla do Východnej aj

mužská spevácka skupina Suche Karki z Posádkového klubu Prešov. Členovia folklórneho súboru

Váh, ktorý pôsobí pri Vojenskej akadémii v Liptovskom Mikuláši, sa predstavili v piatok v programe Privítanka.

Symbolicky tak festival otvorili spolu so súbormi, ktoré pred päťdesiatimi rokmi stáli ako prvé na pódii vtedajších národopisných slávností: Kriváň z Východnej, Horec zo Štrby a Važec z Važca.

Jánošík dostal od programovej rady a dramaturgov priestor v programe Z tvorby. Hlavnou myšlienkou programu bolo vzdať úctu slovenským tradíciám a ukázať tendencie, ktorými sa slovenský folklór a jeho spracovanie uberá. Dramaturg Martin Urban o ňom povedal: „Výnimočné osobnosti, výnimočné výkony, hviezdy súčasné a budúce, jednoducho chuťovky, to vám ponúkame v tomto programe príznačne nazvanom Z tvorby.“

Slovenský folklór je postavený na piesni a práve jej sa rozhodli vzdať hold v programe Pozdrav pieseň. V ňom nemohla chýbať spevácka skupina Suche karki. Reprezentanti šarišského regiónu sú medzi vynájdami folklóru raritou. Všetci členovia sú, alebo boli, výsadkári.

Tohtoročná Východná bola skôr spomienková, ale i tak mala bohatý program. Festival sa konal nielen v známom amfiteátri, ale aj v Štrbe, Važci a Liptovskom Mikuláši, ako aj v katolíckom a evanjelickom kostole vo Východnej. Práve v posádkovom klube v Liptovskom Mikuláši sa uskutočnila výstava Folklórne reflexie od autorky Márie Auerovej-Griešovej, ktorá zasvätila svoju tvorbu folklórnej tematike, a najmä Východnej.

Keď má človek päťdesiat rokov, vraví sa, že má päť krížikov na chrbte. Tento rok organizátori urobili už piaty krížik do dreva v amfiteátri vo Východnej. Jedným dychom však dodávajú: „Čože je to päťdesiatka?!“ Možno práve vďaka nim a vojakom v krojoch niekomu budúci rok pri slove Východná napadne i slovo vojaci.

Text a foto Lukáš MILAN

Deťom patrí neodmysliteľné pevné miesto v programe Východnej už od roku 1956

Pohoda pod lietadlom MiG-21
– exponátom Vojenského
historického múzea z Piešťan

Vojaci prispeli k Pohode aj k pohode

taktiež Dlhé diely a The Backwards zo Slovenska.

V Aréne TB v rámci programu Debata pod lampou vystúpili pred tristo mladými ľuďmi v programe Štefana Hríba a Juraja Kušnierika genmjr. Ľubomír Bulík z Generálneho štábu OS SR a hlavný vojenský psychológ mjr. Pavol Šmýkala. Oba predstavitelia rezortu obrany odpovedali na otázky moderátorov a mladých ľudí. Na bezprostrednej príprave a zabezpečení

Na vojenskom letisku v Trenčíne sa v dňoch 16. a 17. júla uskutočnil 8. ročník najväčšieho hudobného festivalu na Slovensku Bažant Pohoda 2004. V našej novodobej histórii sa asi po prvýkrát stalo, že mnohotisícový dav mladých ľudí potleskom ocenil počin Ministerstva obrany SR. Zaznel po tom, ako riaditeľ festivalu Michal Kaščák pred vystúpením legendárneho Pražského výbĕru, verejne poďakoval ministrovi obrany Jurajovi Liškovi za poskytnutie vojenského letiska a pomoc príslušníkov Ozbroyených síl SR (OS SR) pri príprave festivalu.

Festival symbolicky otvorila 56-členná Vojenská hudba Ozbroyených síl SR s dirigentom pplk. Ľudvíkom Soukupom. Na Bažant Pohode sa zúčastnilo viac ako 150 účinkujúcich z 22 krajín. Medzi najväčšie hviezdy festivalu patrili fínski Leningrad Cowboys, Chumbawamba a Moloko z Veľkej Británie, fínska skupina Värttinä, Jamajčania The Wailers, španielska Ska P, český Pražský výbĕr, Tata boys, Čechomor, Mig-21, ale

Ukážky boja zblízka
v podaní prieskumníkov
z Nitry

festivalu sa podieľala vyše stočlenná skupina vojenských profesionálov pod vedením plk. Antona Goffu z trenčianskeho Veliťelstva síl výcviku a podpory OS SR. Vojaci z Martina, Serede, Nitry, Topoľčian, Trenčína a ďalších útvarov postavili na letisku vojenské stany a rozložili maskovacie siete, kde sa pred slnkom schovávali stovky návštevníkov festivalu.

Ozbroyené sily sa predstavili aj ukážkami boja zblízka a sebaobranou. Predviedla ich skupina príslušníkov nitrianskeho mechanizovaného práporu pod vedením kapitána Petra Gašparíka. Vojenský policajti sa prezentovali svojím technickým vybavením a automobilovou technikou. Okrem nich sa na festivale v Trenčíne zúčastnili pracovníci regrutačných stredísk z Trenčína, Žiliny a Bratislavy, Vojenského historického múzea z Piešťan, Výcvikovej základne mierových síl OSN z Nitry a Vydavateľskej a informačnej agentúry MO SR. Asi najväčší záujem prejavili mladí ľudia o vystavenú vojenskú techniku. Pred jedným z exponátov, lietadlom MiG-21 sa uskutočnila i autogramiáda rovnomennej populárnej českej hudobnej skupiny.

Text a foto Milan ČIPKA a Lukáš MILAN

Genmjr. Ľubomír Bulík z Generálneho štábu OS SR a hlavný vojenský psychológ mjr. Pavol Šmýkala počas besedy s mladými ľuďmi

Slová života

Dostal som list. Z Libanonu. Priateľka, sestra spoločnosti Matky Terezy v ňom písala aj o jednom tam žijúcom pustovníkovi. Má sedemdesiat, pochádza z Kolumbie a volá sa otec Dario. Žije v horách. V jaskynnej pustovni starej 800 rokov. Spáva na zemi na prútenom úzkom „koberci“, namiesto vankúša kameň a nad ním drevený kríž.

O spánku

„Taký zvláštny, nepochopiteľný život. Ten človek bol ohromný, neuveriteľne normálny, prirodzený a priateľský. Ľudia si ho veľmi vážia. Najčastejšie sa s ním rozpráva vtedy, keď ho požiadajú o svedč. Veľmi sa mi rátať. Má také úžasne zdravé názory a milujúce srdce...“ píše sa v liste.

Nechcem tvrdiť, že ľudská hodnota otca Daria závisí len od spôsobu jeho spánku.

Rozprával mi jeden pán. Zo Slovenska. Má päťdesiat. Volá sa... nepoviem. Niektorí by ho mohli spoznať. Ale podobných je napokon veľa. Žije v klasickom paneláku, v dvoj- či trojizbovom byte. Spí v posteli. Samozrejme, veď nie je pustovník. Poznate to - vankúše, paplóny, prikrývky, pyžamy z tých najlepších materiálov. Boli vyvinuté na zabezpečenie spokojného a zdravého spánku. Dajú sa prať, sú antialergické, príjemné na dotyk... Nevie, či má nad posteľou kríž. Ale viem, že nespí dobre. Nemôže zaspáť. Spánok k nemu prichádza až veľmi neskoro a zabúda sa už pred štvrtou. Je neoddychnutý. Stojí ho veľa síl, aby v práci pred ľuďmi schoval nervozitu. Niekedy to nedokáže.

Nechcem však tvrdiť, že „program pre zdravý spánok“ má nejaké technologické nedostatky.

Chcem len naznačiť takú osobnú, pesimistickú prognózu – čaká nás málo kvalitný spánok, nebudeme oddýchnuť, nebudeme v pohode. Nad našim spánkom budú najprv víťaziť rôzne obrazovky, potom sa k tomu pridajú rôzne fobie.

Iba žeby sa nám chcelo a podarilo napodobniť sedemdesiatročného Kolumbijčana:

- K životu nám stačí aj menej, ako si myslíme.
- Naše fobie vzal na seba Ten na kríži.
- Počúvanie ľudských „spovedí“ je užitočnejšie a pravdivejšie ako čítanie pikošiek o solventnosti milenca krásky z obrazovky.

Nie? Tak – ešte je vyvinutých pár tablietiek pre „dobrý spánok.“ Pozor však na vedľajšie účinky a návyky.

pplk. Stanislav ŠVERHA
Vojenská akadémia

Televízny redaktor VIA pplk. Ladislav Záhradník
(v strede) pri nácviku redakčného rozhovoru

Veliteľské a štábne kurzy

Aj cez školské prázdniny pokračuje až do augusta v Centre kariérneho rozvoja na pôde Vojenskej akadémie v Liptovskom Mikuláši základný veliteľsko-štábny kurz. Kurz, ktorý sa začal v apríli, je určený predovšetkým dôstojníkom v hodnostiach kaptán a major s ďalšou perspektívou profesionálneho rastu.

Podľa veliteľa Centra kariérneho rozvoja plukovníka gšt. Antona Ballaya je kurz novým medzníkom ďalšieho vzdelávania vojenských profesionálov, pretože odštartoval ako prvý podľa nového systému, ktorý priamo zohľadňuje potreby ozbrojených síl a jeho osnovy vychádzajú zo skúseností krajín aliancie. Spolu 36 dôstojníkov sa na prednáškach a praktických cvičeniach oboznamuje so súčinnosťami a štábnymi procedúrami podľa štandardov NATO, s bojovou prípravou, logistickým zabezpečením, medzinárodným humanitárnym právom či krízovým manažmentom. Časť frekventantov tiež navštívila centrálu aliancie v Bruseli, ďalší sa zúčastnili na vojenských cvičeniach v Poľsku, v Českej republike, pričom cvičia aj na Slovensku.

Všetci účastníci kurzu privítali to, že prednášky a odborné zamestnania v značnej miere vedú ľudia z praxe a od útvarov. Patrilo medzi ne aj júlové trojdňové školenie týkajúce sa styku s verejnosťou a médiami, ktoré bolo v takejto forme zaradené u nás do podobného kurzu vôbec po prvý raz. Zabezpečovali ho prednášajúci z Vojenskej akadémie (rétorika, sociologické a psychologické aspekty komunikácie) a Vydavateľskej informačnej agentúry Komunikačného odboru kancelárie MO SR (prehľad mediálnej legislatívy, príprava vyhlásenia pre tlač, nácviky rozhovorov pre rozhlasové a televízne stanice a pod). Od septembra sa v Centre kariérneho rozvoja začína vyšší dôstojnícky kurz a vyšší veliteľsko-štábny kurz. V októbri bude opäť otvorený základný veliteľsko-štábny kurz.

Pavol VITKO

Foto kpt. Bohumil VIDRICH

Na majstrovstvách Európy tretí

Študent 4. ročníka Fakulty logistiky Vojenskej akadémie (VA) v Liptovskom Mikuláši, čatár v prípravnej službe Peter Vateha, ktorý je úradujúcim majstrom Slovenska v silovom trojboji z mája tohto roka, sa zúčastnil v dňoch 16. - 20. júna 2004 na Majstrovstvách Európy v silovom trojboji juniorov v Sofii v Bulharsku. Na týchto majstrovstvách súťažilo 150 juniorov zo všetkých kútov Európy. Študent VA Peter Vateha v kategórii do 75 kg s výkonomi drep 275 kg, tlak na lavičke 182,5 kg a mŕtvvyťah 277,5 kg obsadil 3. miesto a na Slovensko priniesol bronzovú medailu. Peter Vateha uviedol, že pri každom výkone mal tri pokusy. Osem pokusov mal platných a v poslednom, deviatom, sa pokúsil o osobný a slovenský rekord tým, že sa snažil zdvihnúť 292,5 kg. To sa podarilo Ukrajincovi, ktorý skončil druhý. Prvé miesto obsadil reprezentant Ruska. Ako Peter Vateha ďalej uviedol, majstrovstvá sveta v silovom trojboji sa uskutočnia v septembri v juhoafrickej Pretórii a aj Slovensko by tam malo mať svoje zastúpenie.

- hg -

Rozhlasová relácia **Plná poľná**, i keď už polstoročná, je stále svieža relácia o vojakoch a nielen pre vojakov.

I tento rok sa na vás každý piatok o 20.05 hod. tešia na najpočúvanejšej stanici Rádio Slovensko Miroslav Minár, Bernard Roštecký a Petra Repková.

*Odvetedy, ako sa vrátil z mierovej misie v Afganistane,
musí žena chodiť tri kroky za ním.*

V Škótsku:
- Ja sa ti čudujem, Konrád, že dovo-
líš malému Patrikovi fajčiť. Veď mu
bude zasa zle. Škoda peňazí na
tabak...

- Aká škoda? Veď tri dni nebude jesť!

• • •
Vrávi Škót svojmu priateľovi: - Pred-
stav si, včera som sa vliezol v taxiku
s jednou neuveriteľne krásnou slečnou...

- Netáraj.

- Vážne. Bola taká krásna, že som
kvôli nej trikrát odtrhol oči od taxa-
metra.

• • •
Príde Škót do mestských kúpeľov, no
vrátnička mu vraví, že musí počkať,
lebo všetky sprchovacie kúty sú už
obsadené. Škót si vzdychne a povie:

- To je neuveriteľné, koľko sa dnes
ženíme...

• • •
Škót navštívi Moskvu a ide do
turistickej kancelárie:

- Chceme si pozrieť mesto so sprie-
vodcom. Koľko by to stálo?

- Desať rubľov!

- Pozrite sa, dám vám tri. Som silne
krátkozraký.

7 x odpovedz

1. Slovenskému obrannému priemyslu sa poda-
rilo v uplynulých rokoch vyviezť do členského
štátu NATO, do Grécka jeden svoj výrobok:

- a) odminovací komplet Božena
- b) samohybnú kanónovú húfnicu Zuzana
- c) obrnené kolesové vozidlo Aligator

2. Už 8. ročník národnej vojenskej púte viedol
do Levoče z:

- a) VVP Kežmarok
- b) Popradu
- c) Prešova

3. Slovenskí vojaci ukončili svoju zahraničnú
misiu v:

- a) Kosove b) Afganistane c) Eritrei

4. Veľmi vydarená nemecká stíhačka, ktorá
tvorila jadro Luftwaffe, využívalo ju aj sloven-
ské letectvo, povstalecká armáda v kombino-
vanej letke, po vojne jeho upravenú verziu
vyrábala československý priemysel, od nás sa
dostala až do Izraela, niesla typové označenie:

- a) Messerschmitt Bf 109
- b) Focke - Wulf Fw 190
- c) Junkers Ju 87B Stuka

5. Slovensko bude v rámci NATO koordinovať
a bude zodpovedné za:

- a) prípravu jednotiek RCHBO
- b) prípravu vojenských policajtov
- c) likvidáciu munície a výbušnín

6. Grécko sa stalo členským štátom NATO
v roku:

- a) 1949 b) 1952 c) 1955

7. Ministerstvo obrany SR bolo jedným z orga-
nizátorov najväčšieho hudobného festivalu na
Slovensku, ktorý sa pod názvom Bažant Poho-
da uskutočnil v:

- a) Trenčine b) Trnave c) Žiline

Šprávné odpovede: 1b, 2a, 3c, 4a, 5c, 6b, 7a

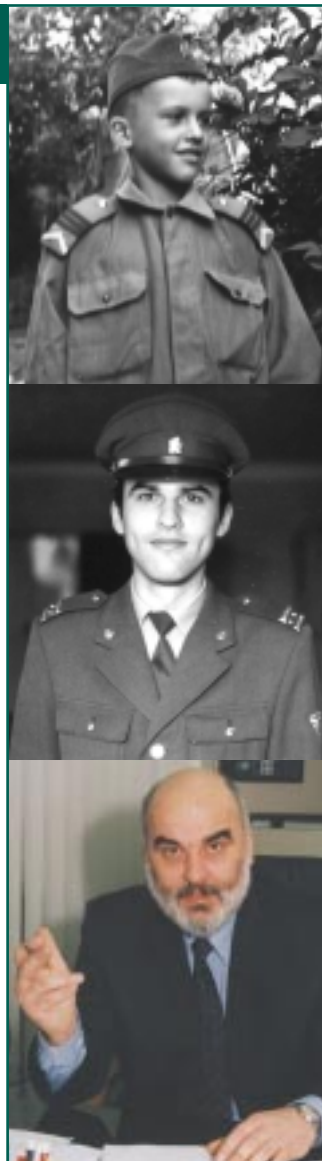
Fotozaujímavosť

Album Olivera Paradeisera

Ak sa minister obrany Juraj Liška počas
júnového Dňa otvorených dverí deťom pri-
znal, že ani jeho kedysi neobišli hry na voja-
kov, vedúci služobného úradu MO SR Oliver
Paradeiser ich má dokonca zdokumentova-
né. „Ako Bratislavčan som sa vždy tešil na
prázdniny k starej mame na Záhorie, kde ma
v Gbeloch vždy čakávala partia chalanov
v zbrani,“ usmeje sa nad letnými spomien-
kami. „Raz, keď prišiel bratranec z vojny na
dovolenku, požičal mi uniformu. To som bol
absolútny borec...“ (foto hore), vtipkuje dnes
jeden zo štyroch najvyššie postavených
mužov v našom rezorte. Dodá, že ho neobiš-
la ani vojenská služba. Vo vojenskej knižke
má v rubrike *spôsobilosť pre funkciu* doslova
napísané: „Odborník pre projektovanie
a výstavbu pre využívanie.“ Skrátka – bol
projektant. Narukoval do Znojma ako ženis-
ta, no rok v uniforme strávil predovšetkým
v Terezíne (foto uprostred). „Veliteľ útvaru
kapitán Mazal mi povedal, že takú šancu, ako
mi dá on, nikde nedostanem. Čo si naprojek-
tujem - to si môžem hneď aj postaviť. Tak aj
bolo. Ostali po mne nové *esopristrešky*
v terezínskom autoparku,“ dodá Oliver
Paradeiser (foto dole), ktorý v rezorte pôso-
bí od vlaňajška a v jeho podriadenosti sú
okrem iného štátni zamestnanci.

- pv -

Foto archív a Peter DOVINA

S Ú D N I Č K A

P R Í B E H

Vojak Peter mal 6. augusta vychádzku. Počas nej mal naplánované vypíť si nejaké pívko, popozerať sa po meste a...

Fanúšik cyklistiky

Plán je skvelá vec. Pretože spočiatku nenašiel pivného kamaráta, nuž sa len tak bezcieľne prechádzal. Prezeral si výklady, pozeral na vývesku kina i do výkladu predajne bicyklov. A vtedy ho uvidel. Nie vo výklade, ale pred predajňou Eurotel stál voľne opretý o múr horský bicykel zn. Giant X TN 850. Peter nezaváhal ani na okamih. Nasadol na tento skvost a už uháňal z námestia. Asi po dvadsiatich metroch ho však niekto dobehol, chytil za ruku a zhodil na zem. Tam ho držal až do príchodu polície. Petra zadržal majiteľ bicykla.

Postup polície bol rutinný. Vyšetrovateľ PZ začal trestné stíhanie a vzniesol voči Petrovi obvinenie pre trestný čin krádeže podľa § 247 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Tr. zák., pretože si prisvojil cudziu vec tým, že sa jej zmocnil a spôsobil tak nie malú škodu. Hodnota bicykla bola 37 000 Sk.

Všetko toto zistil vojenský obvodový súd na základe výpovede obžalovaného vojaka Petra. Povedal, že počas prechádzky pri predajni Eurotel uvidel o múr opretý horský bicykel bielej farby, ktorý sa mu zapáčil. Preto išiel k nemu, nasadol na bicykel a chcel na ňom odísť preč. Odcudzený bicykel si mienil ponechať a používať ho pre vlastnú potrebu.

Po vykonanom dokazovaní samosudca uznal Petra vinným zo žalovaného trestného činu. Trest odňatia slobody na jeden rok Petra zarazil. Pre tento prípad však bol jeho výkon podmienenečne odložený a stanovená skúšobná doba na dva roky.

plk. JUDr. Vladimír PETEJA

Vytrvalosť je dôležitá vlastnosť, niekedy však môže spôsobiť vojakoví problémy v mierovom živote. Najmä, keď vytrvalo porušuje vojenské predpisy a nič na tom nezmení ani veliaci generál.

Vytrvalosť

Stalo sa to v roku 1985, v čase prípravy veľkej vojenskej prehliadky Československej ľudovej armády v Prahe. Ako redaktora časopisu 1. armády Sokolovo ma odvelili do Poľnej redakcie prehliadkového časopisu s úlohou písať príbehy ľudí zabezpečujúcich prípravu veľkolepého podujatia. Práca to bola vynikajúca. Túlal som sa po všetkých pražských dočasných „výcvikových priestoroch“, navštevoval jednotky, písal portréty vzorných vojakov a veliteľov. Na letisku v Kbeloch ma stretol veliaci generálmajor zodpovedný za nácviky. Prisiel si ma premerať a s nebezpečne prizrúbenými očami mi vraví: „Súduh nadporučík, viete, aký máme dnes dátum?“ Odpovedal som po pravde, že 28. apríla. „A viete, že hneď poltopánky dierkované môžete nosiť podľa predpisu až po 1. máji?“ Nevedel som, ale odpovedal som kladne. „Odstráňte nedostatok!“, zavelil generál a ja odpovedám: „Vykonám!“ Bolo teplo, dierkované poltopánky som si po veľmi krátkom zvažovaní ponechal na nohách. Lenže - na generála som natrafil znovu 29. apríla. Prvý jeho pohľad smeroval k mojim nohám. Nasledoval hrozny krik, nadávky od ústrojovej nedisciplinovanosti, až po novinársku pakáž. Najradšej by som sa nebol videl. Zaliezol som do poľnej tlačiarne a tam som do 1. mája ako tak prežíval. Avšak v prvý májový deň, poznajúc program generála, som sa vybral na koncert Karla Zicha pre cvičiacich vojakov, sadol som si do prvého radu dve stoličky od môjho „priateľa“ a pohodlne som vystrel nohy pred seba. Generál spozoroval moje nenápadné gesto a začal sa smiať. „Že vy so sebou nemáte iné topánky?“

Poučenie z príbehu: Vytrvalosť je dobrá vlastnosť, i keď jej dôvodom môže byť hoci aj to, že máme iba dierkované topánky.

Bernard ROŠTECKÝ

TAJNÍČKA: Čínske prislovie	EČV okr. Dolný Kubín	staroegypt- ský boh slnka	obhrýzal (zried.)	nedaj naja- vo (napr. slzy)	krátka bodná zbraň	Obrana	kmeň v Etiópii	ruský veľtok	lieň, po česky	Obrana	2	ostrov v Malých Sundách	nepokrytí vymedzenú plochu	Amália (dom.)
tmavý spevavý vták						okolo (bás.) konečník (hrub.)				dĺžková jednotka v Číne (3,20 m)				
1										praplazma zn. elek- trónvultu				
Obrana	sova (zastar.)	patriaci lrke ženské meno						belasá ako nebo zdochlina, po nem.						
ležaním nadobudnúť mäkkoť (ovocie)								rytím dostal von alkoholický nápoj						
sem, po nemecky				kód nemčiny	čínske ženské meno	veslo, po anglicky olemuj				miestny úrad (skr.)	lat. skr. roku Pána (anno Domini)	EČV okr. Kežmarok	stráca	
posadilo sa, sadlo si							Indonézske ostrov rieka vo Francúzsku							
Obrana	3 východoslov. strojárne							4 kopnutie						rímske číslo 49
vojenská nemocnica (skr.)			MOL Bulharska	cit. vyjadru- júce odpor	ryčanie písmeno gréckej abecedy			iný názov pre tal. rieku Pád	chemická značka lutécia	arabské muž. meno vyvažuj oči (expr.)				
vytvoria niečo klenuté (bás.)							ohradil plotom							
5							6						POMÔCKY: chana, her, uhu, Ay, Po Konso, Alor	Autor: Vojtech Kúkoľ

Obrana súťaž

Protiletadlový systém ASRAD Hellas

Najnovší protiletadlový prostriedok vo výzbroji gréckych ozbrojených síl je protiletadlový raketový systém krátkeho dosahu ASRAD (Atlas Short Range Air Defence) vyrobený nemeckou spoločnosťou Rheinmetall AG. Kontrakt na dodanie 54 systémov ASRAD podpísali predstavitelia gréckych pozemných síl s firmou STN ATLAS Elektronik (ktorá je v súčasnosti súčasťou spoločnosti Rheinmetall AG) v auguste 2000. Prvé dodávky nových systémov sa uskutočnia v druhej polovici roku 2004. Pôvodne sa plánovalo nainštalovanie systému na kolesový podvozok Mercedes-Benz MB 290 Wolf (4 x 4) kompletovaný gréckou firmou ELBO, ale nakoniec sa rozhodlo v prospech podvozku M1114 HMMWV (4 x 4), taktiež kompletovaného v licencií firmou ELBO. Základom systému je stabilizovaná plošina s puzdrom, v ktorom je umiestnená senzorová sústava zahŕňajúca infračervenú a dennú televíznu kameru a laserový diaľkomer. Po bokoch puzdra sú úchyty pre štyri protiletadlové raketové riadené strely Stinger s pasívnym navádzacím systémom.

Text a foto Miroslav GYŮRÖSI

Správne odpovede z OBRANY č. 13/2004

č. 1 – CODAG

č. 2 – 5

č. 3 – 8

Výherca súťaže z OBRANY č. 13/2004

Igor Pavlinský, Prešov

Výherca krížovky z OBRANY č. 13/2004

Marián Sabol, Kendice

Otázka č. 1

Aké protiletadlové rakety sú vo výzbroji gréckych systémov ASRAD?

Otázka č. 2

Akým typom bojových vrtuľníkov sú vyzbrojené grécke pozemné sily?

Otázka č. 3

Kam sa v nadchádzajúcich mesiacoch bude sťahovať prapór RCHBO z Rimavskej Soboty?

Odpoveď spolu so spiatočnou adresou pošlite na korešpondenčnom lístku
najneskôr do 15. 8. 2004 na adresu redakcie:

Redakcia Obrana – Armáda, Vydavateľská a informačná agentúra MO SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava

V rodisku Jozefa Kronera

„Z Kysúc máme mimoriadne veľa záujemcov o službu v ozbrojených silách,“ pochvaľuje si veliteľka regrutačného strediska Žilina kpt. Dana Šintajová. Ako dodáva, väčšina z nich slúži v Martine v Prápori okamžitej reakcie. Aj to bol dôvod, prečo sa na každoročnom turnaji O pohár Jozefa Kronera v kysuckej obci Staškov zúčastnili okrem futbalistov aj Ozbrojené sily Slovenskej republiky. Profesionálni vojaci z VÚ 4405 Nitra predviedli obyvateľom obce ukážku sebaobrany, prepadnutie vozidla a oslobodenie rukojemníka. Najväčšiu radosť mali deti – najmä, keď si mohli pozbeierať prázdne nábojnice. Starosta Staškova Ján Dodek to komentoval slovami: „Je to vynikajúce, že armáda vie predvádzať svoje schopnosti ostatným občanom.“ Futbalový turnaj v Staškove má dlhú tradíciu. V roku 1970 sa vybrali traja kamaráti z obce za Jozefom Kronerom do Bratislavy. Chceli ho požiadať o súhlas svojho rodáka na usporiadanie futbalového turnaja, ktorý by niesol jeho meno. Ako spomína jeden z trojice zakladateľov, Jozef Vyhniar: „Vtedy bolo v móde robiť všetko in memoriam. Aj preto prvé, čo Jožko povedal, bolo, že či ho chceme už z tohto sveta zniesť? Ale my sme ho chceli na turnaji živého.“ Teraz po Jozefovi prevzali štafetu jeho dcéra Zuzana a synovec Ján Kroner. „Teraz som tu už desiaty raz. Áno, cítim sa tu veľmi príjemne. Je tu dobrá atmosféra. Všetkých nás spája Jožko Kroner, v tento deň si ho všetci Staškova pripomenú.“

Text a foto Lukáš MILAN

Veliteľka regrutačného strediska Žilina kpt. Dana Šintajová počas rozhovoru s riaditeľom Vydavateľskej a informačnej agentúry MO SR Miroslavom Minárom